

Νέες τυπολογίες Καρατζόβας

Αλληλοτροφοδότηση κατοικίας-παραγωγής στην περιοχή της Αριδαίας

Περίληψη

Η διπλωματική εργασία διαπραγματεύεται την εξέλιξη μιας σειράς ανώνυμων κατασκευών, με έμφαση στο θέμα της κατοικίας, ανταποκρινόμενη στα δεδομένα μιας σύγχρονης κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από συνεχή μεταβολή, σε ένα περιβάλλον οικονομικής αστάθειας. Ως περιοχή επέμβασης επιλέγεται η περιοχή της Αριδαίας και ειδικά το σύμπλεγμα χωριών όπου καλλιεργούνταν στο παρελθόν η κόκκινη πιπεριά για τη δημιουργία του μοναδικού τοπικού προϊόντος «ερυθρού Πιπερέως Καρατζόβας», του οποίου η καλλιέργεια και παραγωγή έχει μειωθεί σε μεγάλο βαθμό.

Αναλύοντας πραγματικά παραδείγματα υφιστάμενων υβριδίων κατοικίας-εργασίας, συγκροτείται ένα τυπολόγιο στοιχείων ανωνυμίας που συγκροτούν την τρέχουσα ταυτότητα του τόπου. Τα στοιχεία αυτά γίνονται η αφετηρία για τον σχεδιασμό νέων τύπων κτιρίων που αντικαθιστούν ολόκληρες περιοχές στους υφιστάμενους “αστικούς” ιστούς. Τα νέα κτίρια φιλοξενούν τις διαδικασίες παραγωγής και επεξεργασίας του προϊόντος και μετατρέπουν τη συνύπαρξη σε αμοιβαία απαραίτητη και συχνά εκπληκτική. Τα νέα κτίρια ανανεώνουν το περιβάλλον των χωριών και στοχεύουν να λειτουργήσουν αντανακλαστικά για την αφύπνιση της τοπικής καλλιέργειας και αγροτικής παραγωγής.

Abstract

The Diploma Design Thesis deals with the evolution of a series of anonymous building elements, with a focus on dwelling, responding to the contemporary society characterized by continuous change, in an environment of economic instability. Aridea in Northern Greece is selected as the area of intervention and especially the aggregation of villages where the red pepper used to be cultivated for the creation of the unique local “Karatzova Red Pepper”, and which has been largely reduced the past years.

By analyzing real examples of existing dwelling-production hybrids, a typology of anonymity elements that shape the current identity of the place is extracted. These elements become the starting point for the design of new types of buildings that replace entire areas in the existing “urban” tissues. The new buildings host pepper production processes and convert programmatic coexistence into a mutual necessity often amazing. The new buildings refresh the environment of the villages and aim to reflect on awakening local cultivation and agricultural production.

Μπαχοβίτικη (Καρατζοβίτικη) Πιπεριά

Από την εποχή της τουρκοκρατίας, μέχρι τη δεκαετία του '80 η παραγωγή του κόκκινου πιπεριού στήριζε το εισόδημα της ακριτικής περιοχής, Αριδαίας. Για πάρα πολλά χρόνια οι κάτοικοι της επαρχίας της Αλμωπίας ή Καρατζόβας, όπως ονομαζόταν από την εποχή της Τουρκοκρατίας, καλλιέργησαν και ρίζωσαν την ιδέα να βελτιώσουν την κατάσταση τους με τα μέσα και τις δυνάμεις που διέθετε η περιοχή.

Η Καρατζόβα λόγω των κλιματικών συνθηκών και της γεωλογικής σύστασης του εδάφους της, ιδιαίτερα όμως λόγω της επαρκούς άρδευσης των καλλιεργήσιμων εκτάσεων της, ήταν γόνιμη και κατάλληλη για την παραγωγή, κόκκινου πιπεριού, κουκούλια, καπνά, φασόλια, κοκκάρι, βαμβάκι και σουσάμι. Συγκεκριμένα η επαρχία της Αλμωπίας έγινε γνωστή στην Ελλάδα και το εξωτερικό λόγω του Ερυθρού Πιπέρεως Καρατζόβας και της υψηλής περιεκτικότητας του κόκκινου πιπεριού Αλμωπίας σε χρωστικές ουσίες και βιταμίνες.

Η Μπαχοβίτικη (Καρατζοβίτικη) πιπεριά είναι μια παραδοσιακή ποικιλία (μικρόσωμος τύπος πιπεριάς) που καλλιεργείται τουλάχιστον 100 χρόνια, στην επαρχία της Αλμωπίας με σκοπό τη παραγωγή νωπού και μεταποιημένου προϊόντος. Υπήρξε μια από τις βασικότερες παραγωγές της περιοχής, για πολλά χρόνια.

Τα φυτά είναι μέτριας ανάπτυξης, ανθεκτικά και πολύ παραγωγικά. Ο καρπός έχει κωνικό σχήμα, μεσαίου μεγέθους, σαρκώδης και εξαιρετικά εύγεστος. Η περιοχή της Αλμωπίας ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με την παραγωγή του κόκκινου πιπεριού. Από τις αρχές του 20ου αιώνα έως και τα τέλη της δεκαετίας του 80, το πιπέρι έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην τοπική κοινωνία.

Ο καρπός της πιπεριάς ωριμάζει τέλος Αυγούστου έως τέλος Νοεμβρίου για τις όψιμες ποικιλίες. Το έντονο κόκκινο χρώμα σημαίνει εξαφάνιση των πράσινων χρωστικών. Οι πλέον κατάλληλοι είναι οι υπερώριμοι καρποί γιατί παρέχουν περισσότερες χρωστικές, ξεραίνονταν ευκολότερα και δίνουν πιπέρι καλύτερης ποιότητας. Η συγκομιδή γίνεται σε 2-5 χέρια με απόδοση 1.500 έως 2.000 κιλά περίπου το στρέμμα. Οι πιπεριές που προορίζονται για νωπή κατανάλωση κόβονται πράσινες, ενώ αυτές που προορίζονται για ξηρό πιπέρι πρέπει να το κοκκινίσουν έντονα.

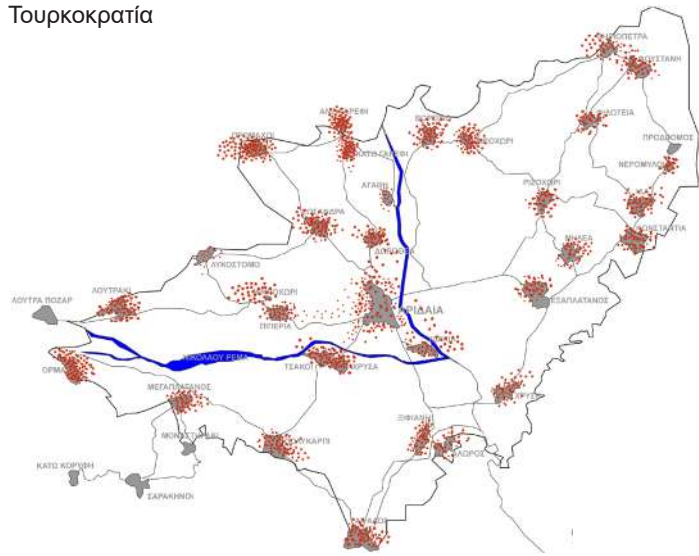

Χωρική επεξεργασία πιπεριάς σε "πιπερλίκια"

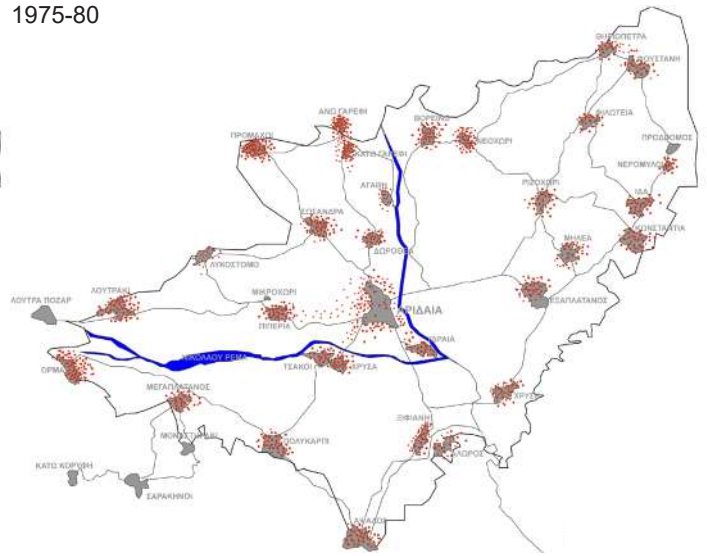
Σε όλα σχεδόν τα χωριά της Αλμωπίας κυρίως μετά τον ερχομό των προσφύγων άρχισαν να δημιουργούνται τα λεγόμενα "πιπερλίκια". Ήταν ένας χώρος διαστάσεων 8 X 8 μ. φούρνος φτιαγμένος από συμπαγή πυρότουβλα. Στη μέση του κάθε φούρνου υπήρχε άνοιγμα 30 εκ. για το μπουρί το οποίο διακλαδίζονταν, στη συνέχεια πάνω από τους φούρνους και κάτω από το ιδιότυπο πάτωμα πάνω στο οποίο ήταν απλωμένο το πιπέρι. Το πάτωμα αυτό ήταν φτιαγμένο από ψιλά σανίδια 2,5 X 2,5 εκ. με μικρό κενό ανάμεσά τους για να εισχωρεί θερμότητα. Με σκούπες στη συνέχεια μάζευαν το πιπέρι. Το χτυπούσαν με ξύλα να σπάσει σε κομμάτια και τα τσουβάλιαζαν για το μύλο.

Μετά την αποξήρανση του καρπού ακολουθούσε η άλεση. Οι παραγωγοί πήγαιναν τις πιπεριές μέσα σε σάκους στο μύλο που άλεθε και το σιτάρι. Σύμφωνα με στοιχεία του έτους 1970 υπήρχαν περίπου 56 χωρικοί μύλοι πρωτόγονης μορφής με δύο οριζόντιες ή κάθετες μυλόπετρες. Η άλεση με τον τρόπο αυτό δημιούργησε πολλές φορές προβλήματα στην ποιότητα γιατί εισχωρούσαν υπολείμματα από τις προηγούμενες δραστηριότητες του μύλου.

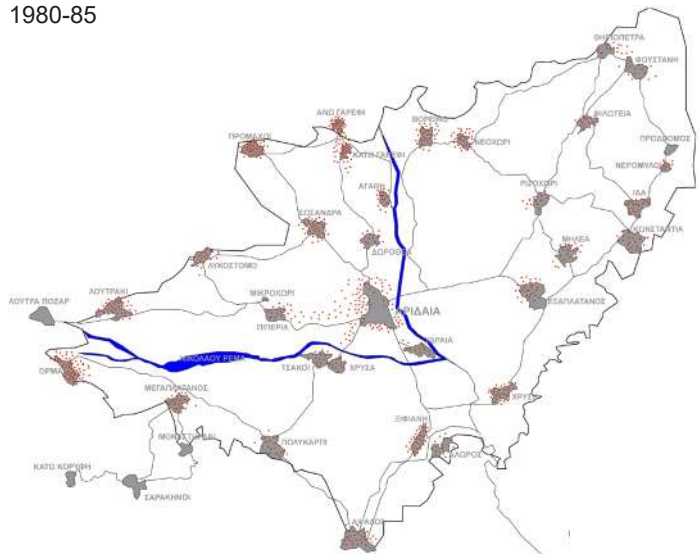
Τουρκοκρατία

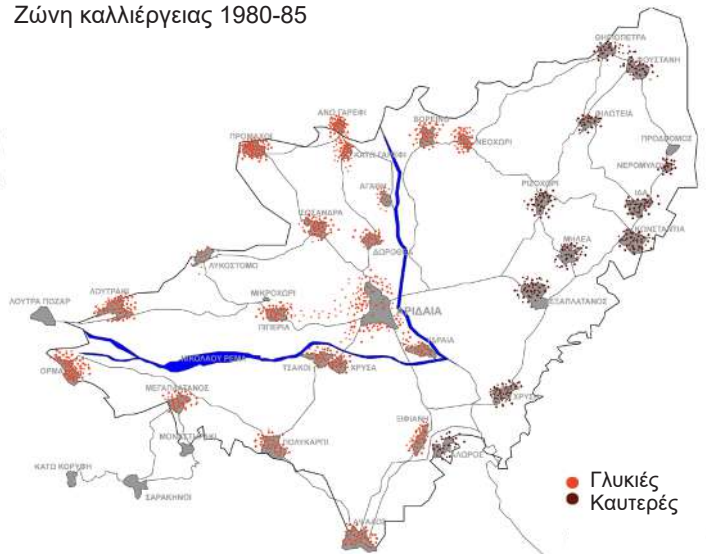
1755-80

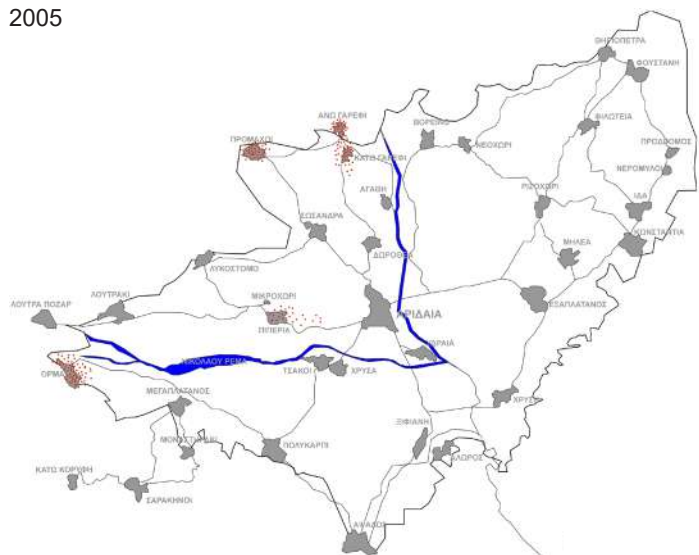
1980-85

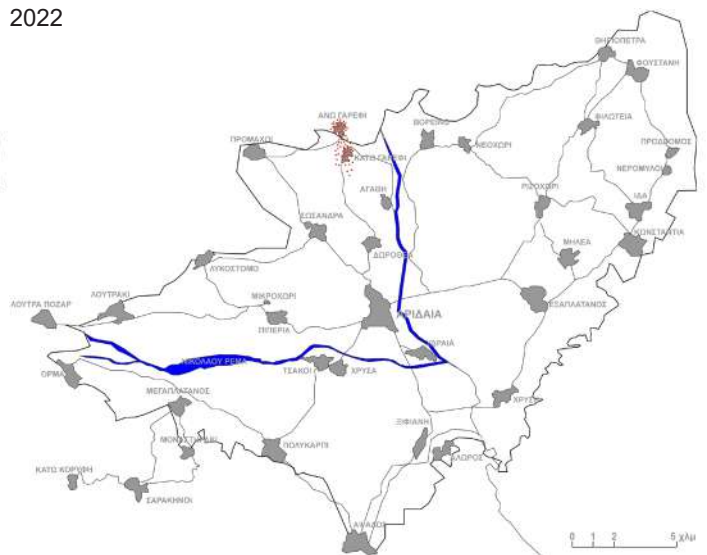
Ζώνη καλλιέργειας 1980-85

2005

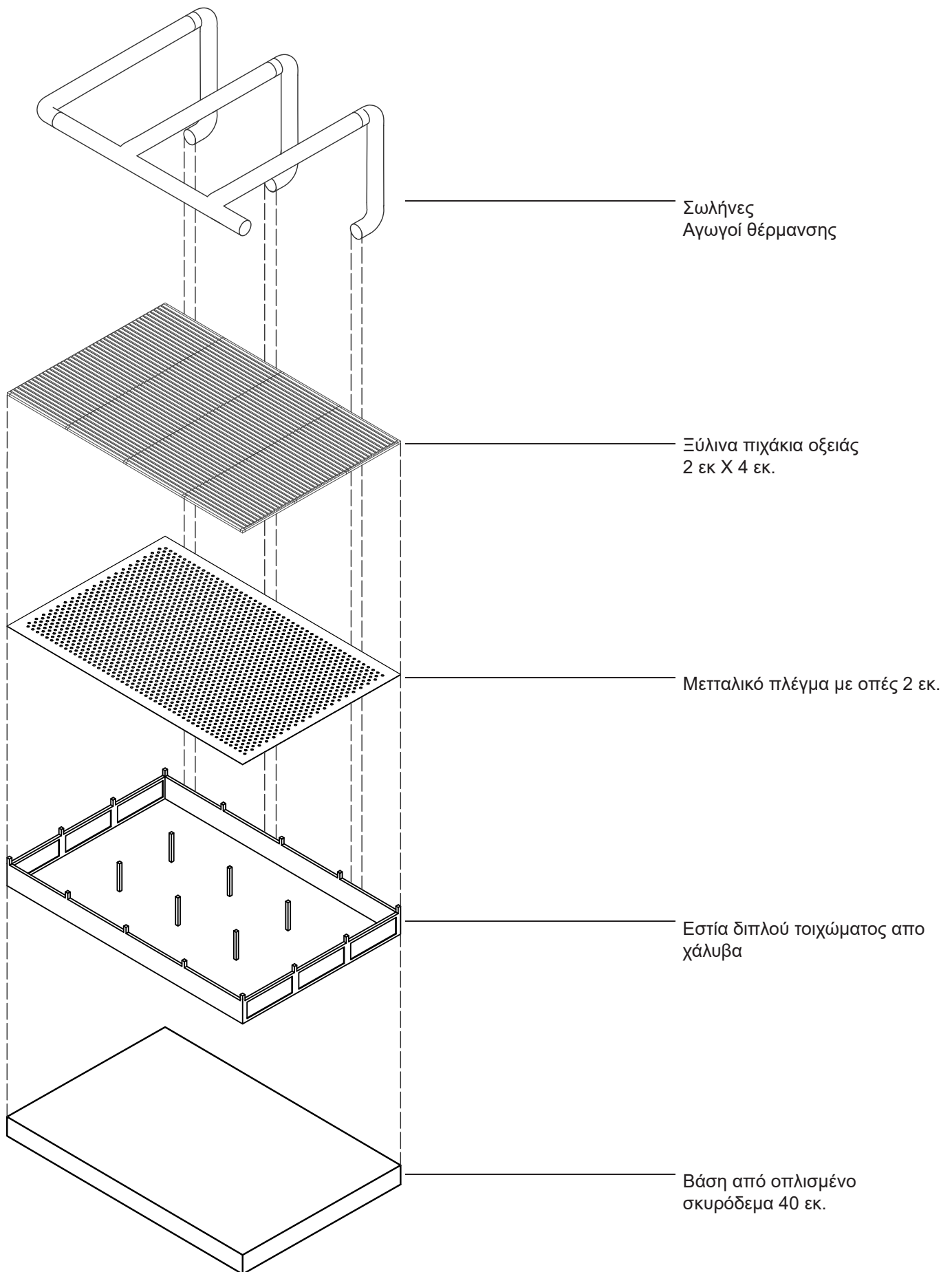

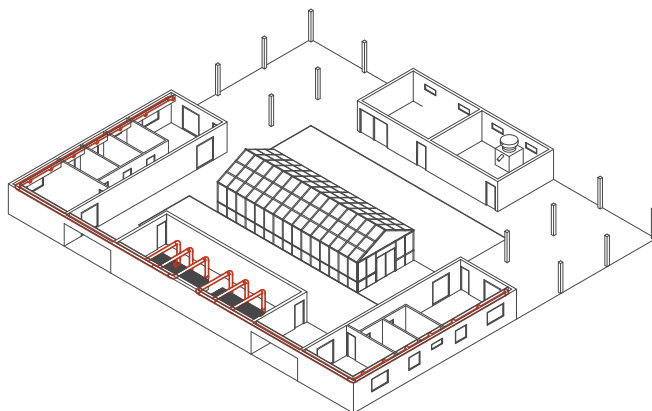
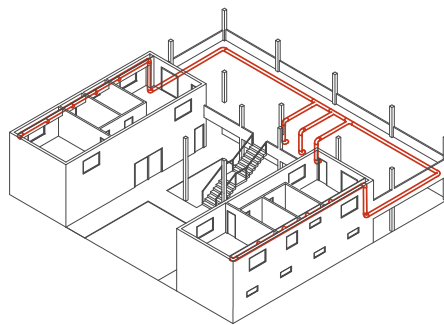
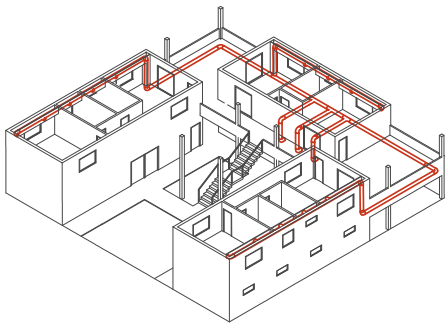
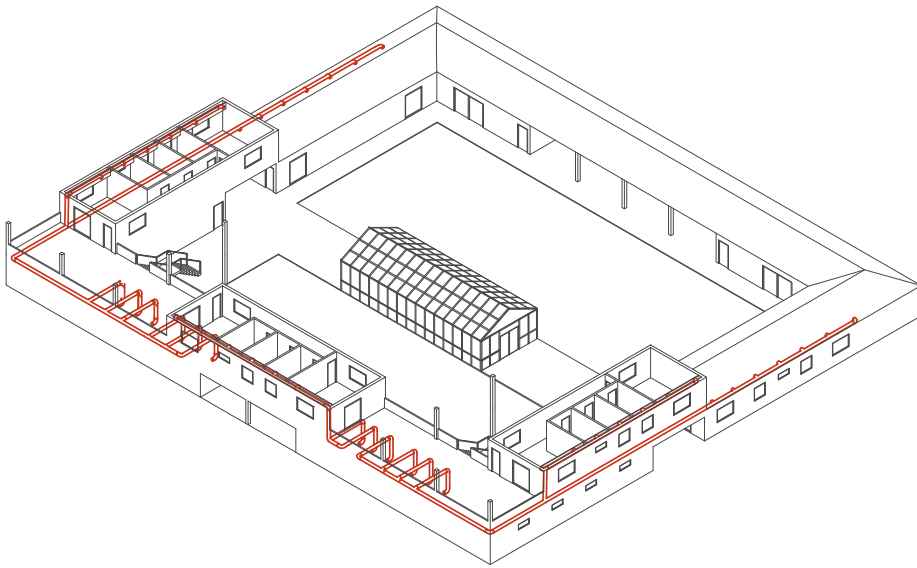
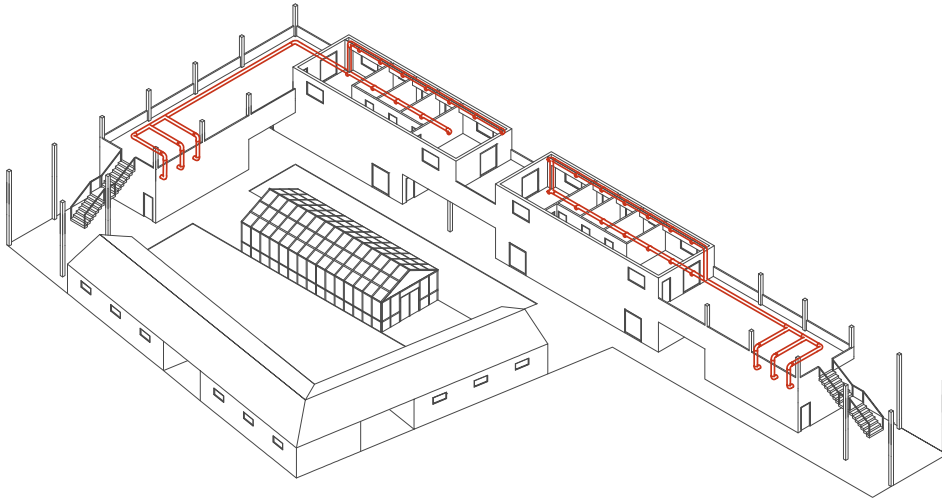
2022

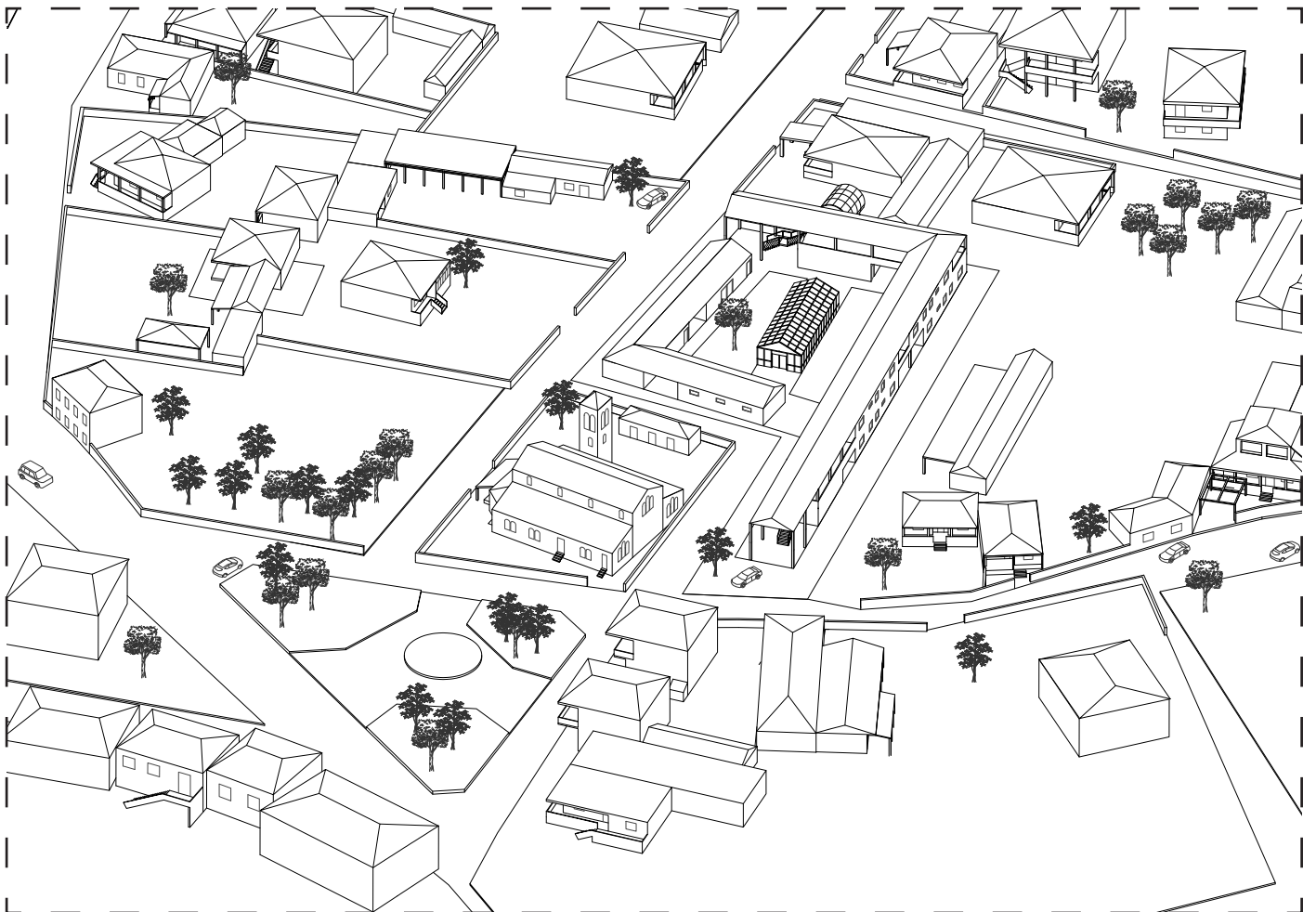
Φούρνος

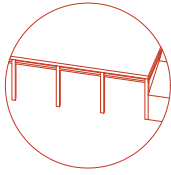

1η Πρόταση
Περιοχή Πιπτεριά

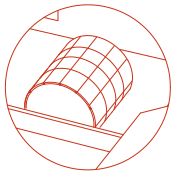

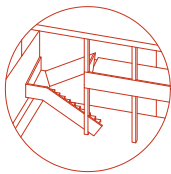
Στέγη - σκάλα

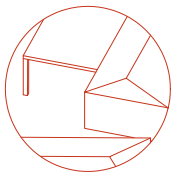
Στέγαστρο

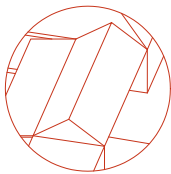
Θερμοκήπιο

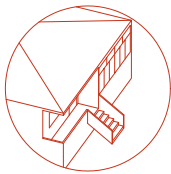
Εξωτερική σκάλα
Διώροφη κατοικία

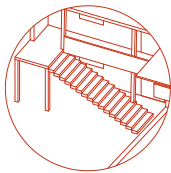
Στέγαστρο
Ημιυπαίθρια αποθήκη

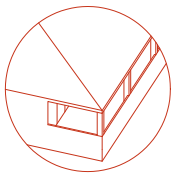
Στέγη
Ημιυπαίθρια αποθήκη

Στέγη - μπαλκόνι

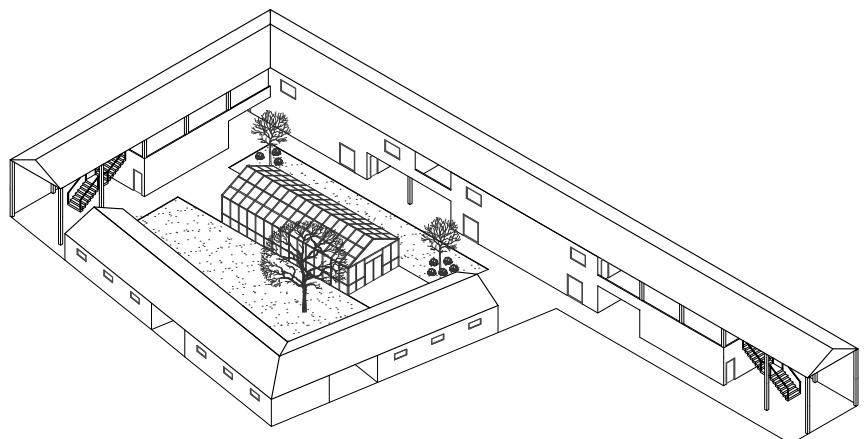
Εξωτερική σκάλα
Διώροφη κατοικία

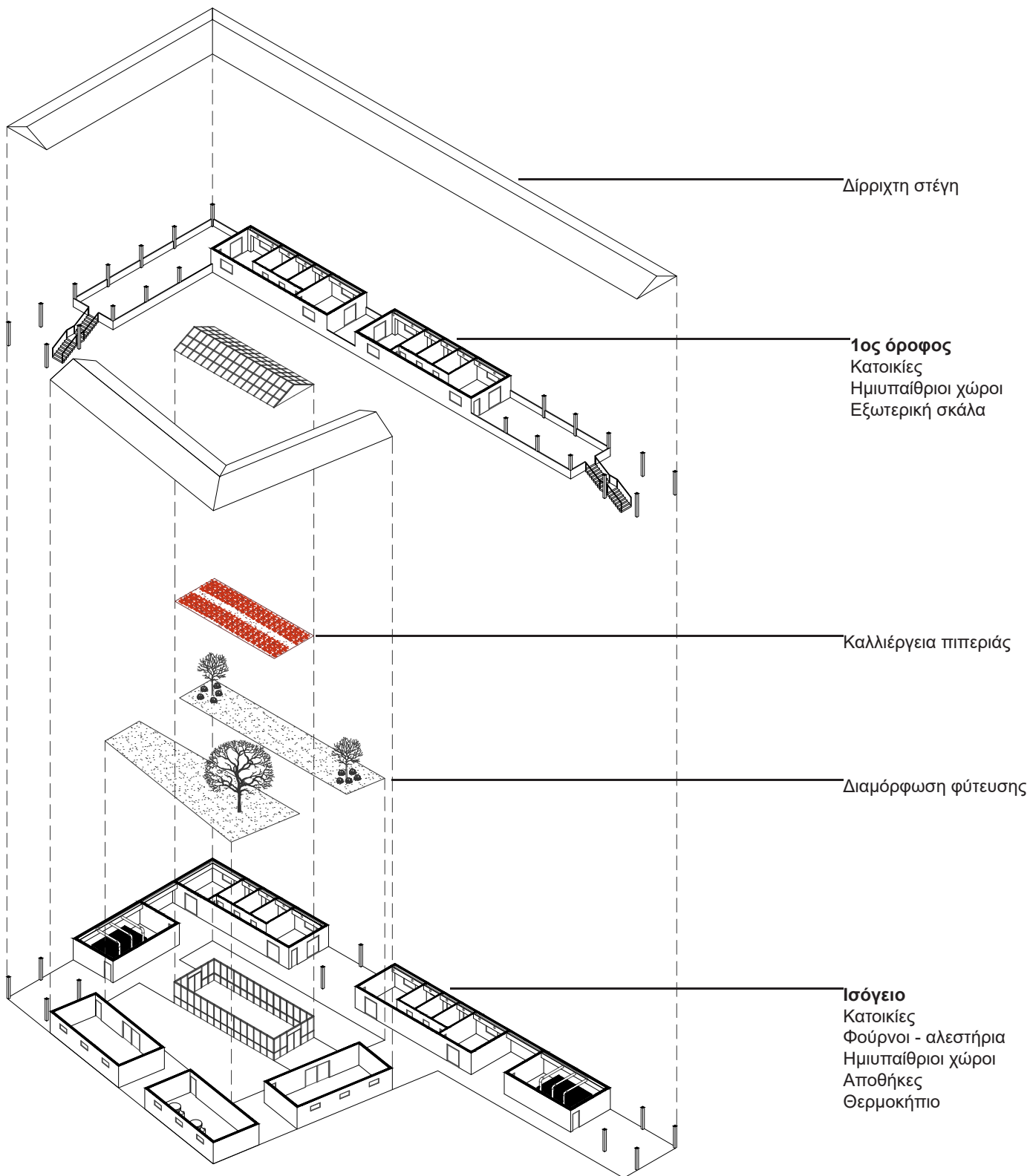
Μπαλκόνι

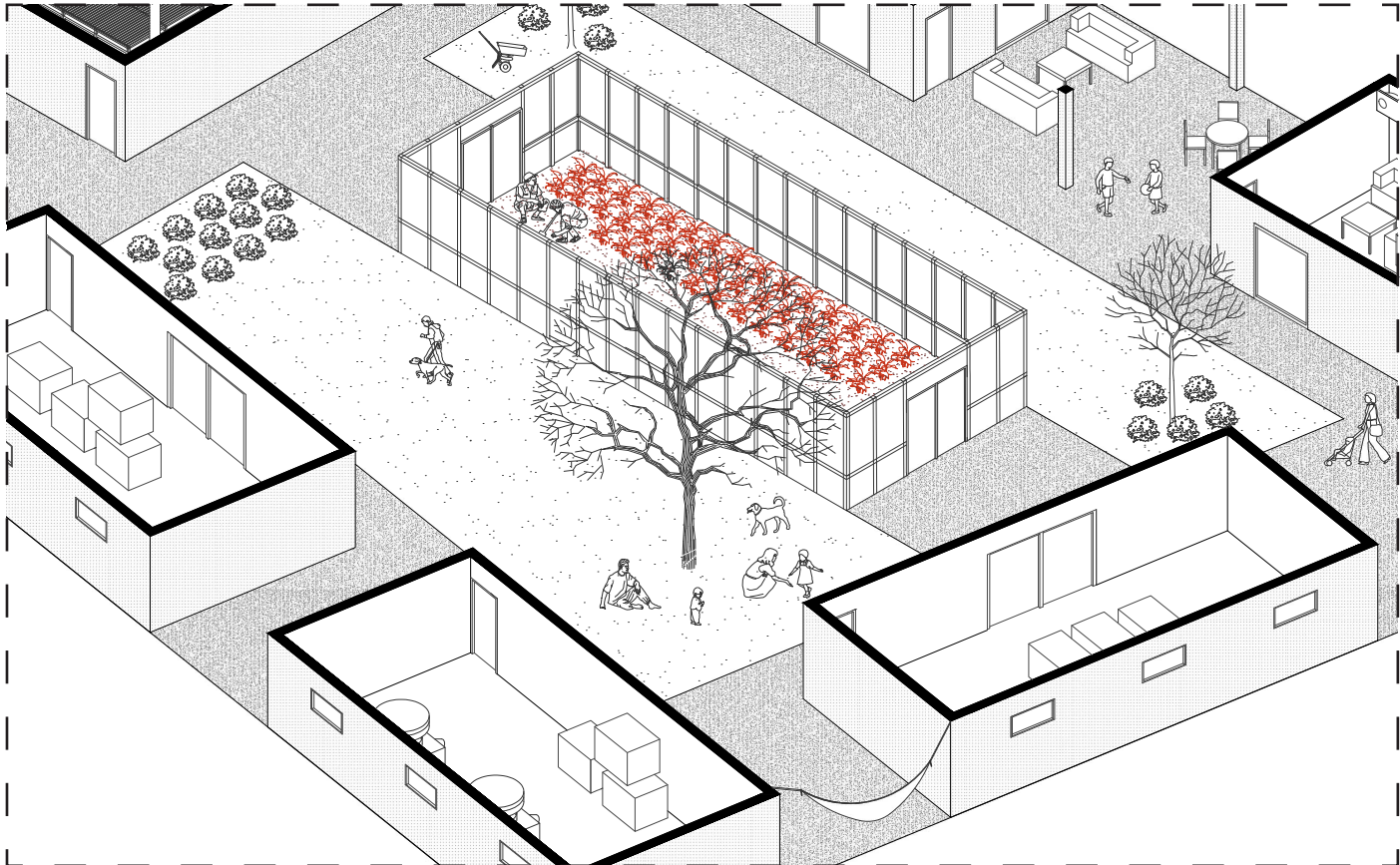
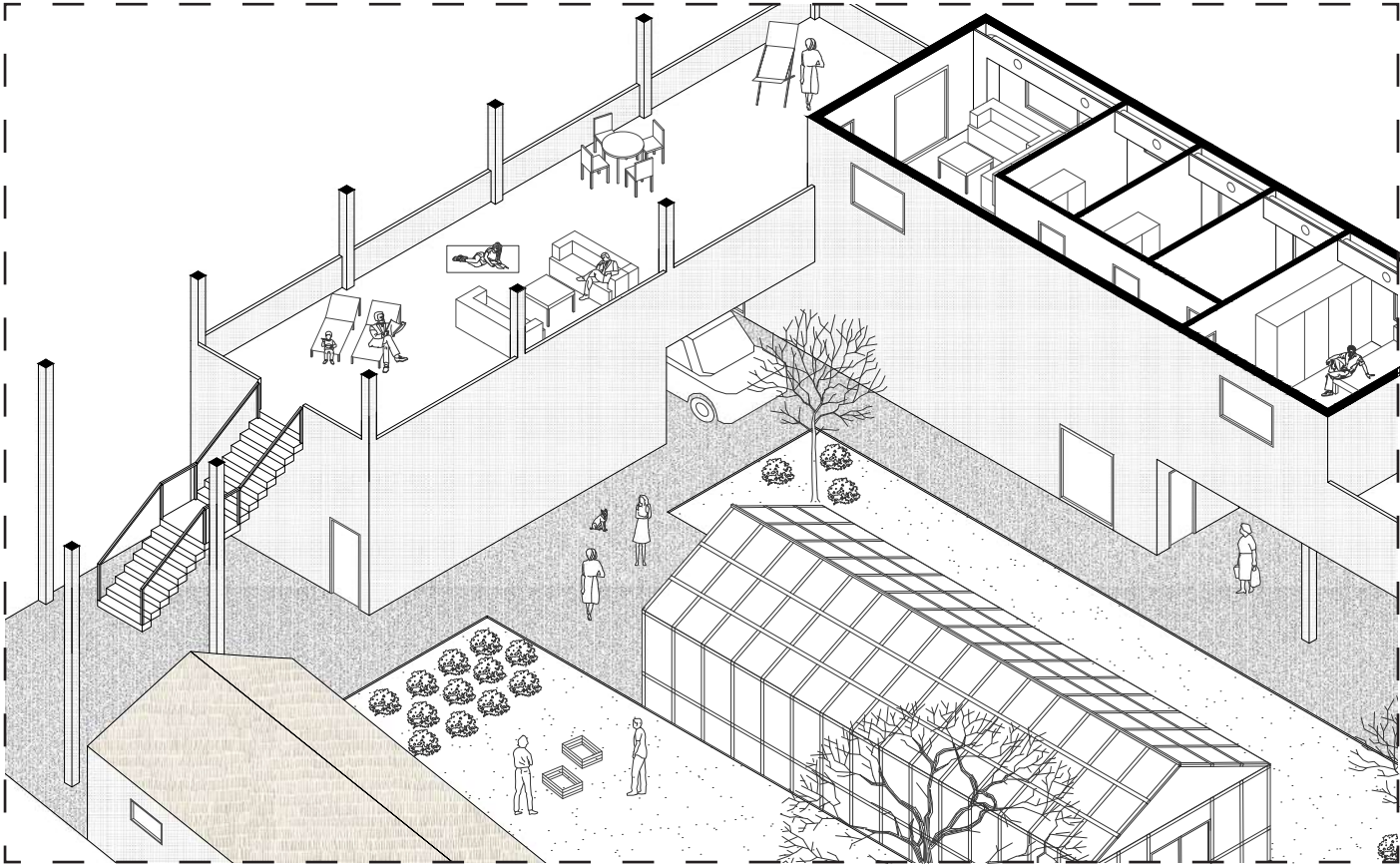

Στέγαστρο

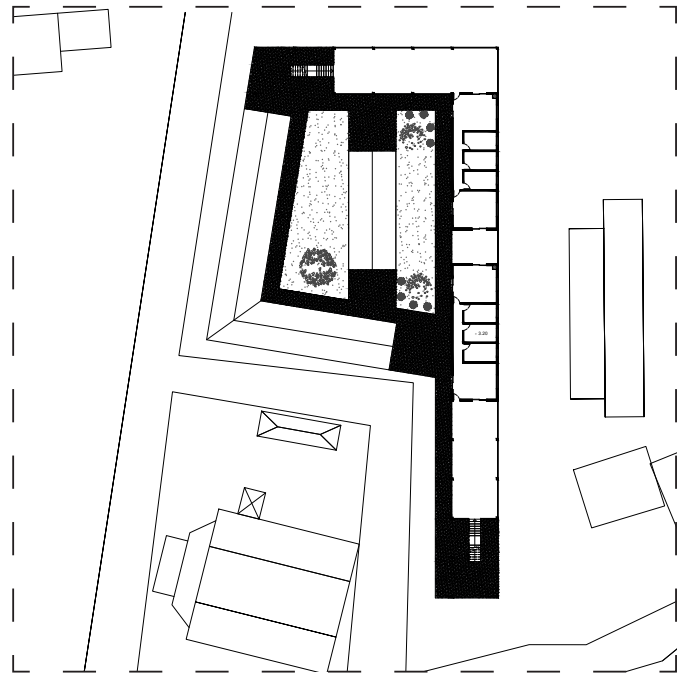

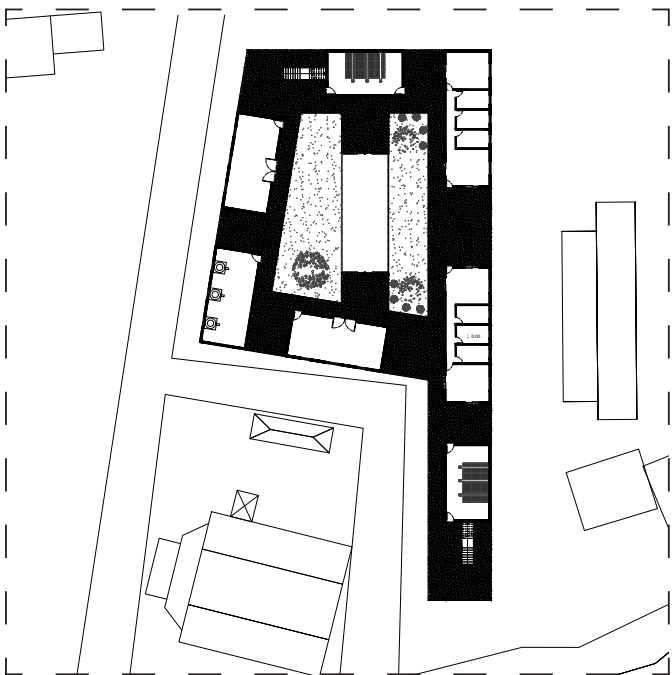

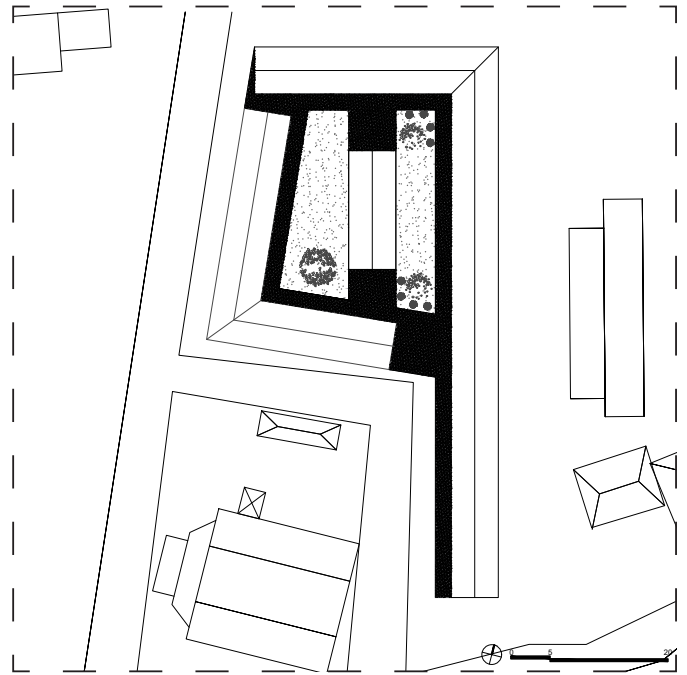
Υφιστάμενη κάτοψη

Κάτοψη ισόγειο

Κάτοψη 1ου ορόφου

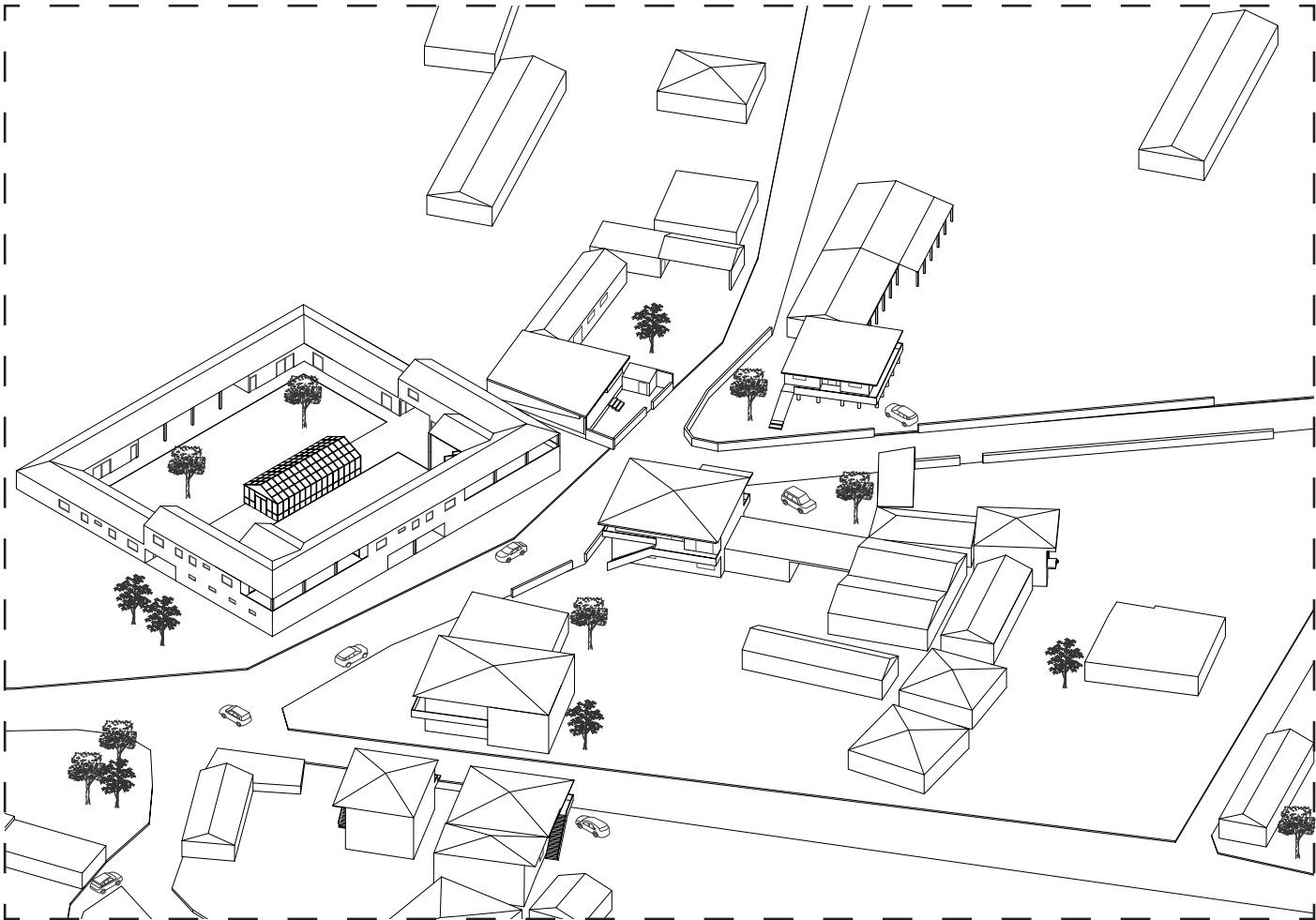
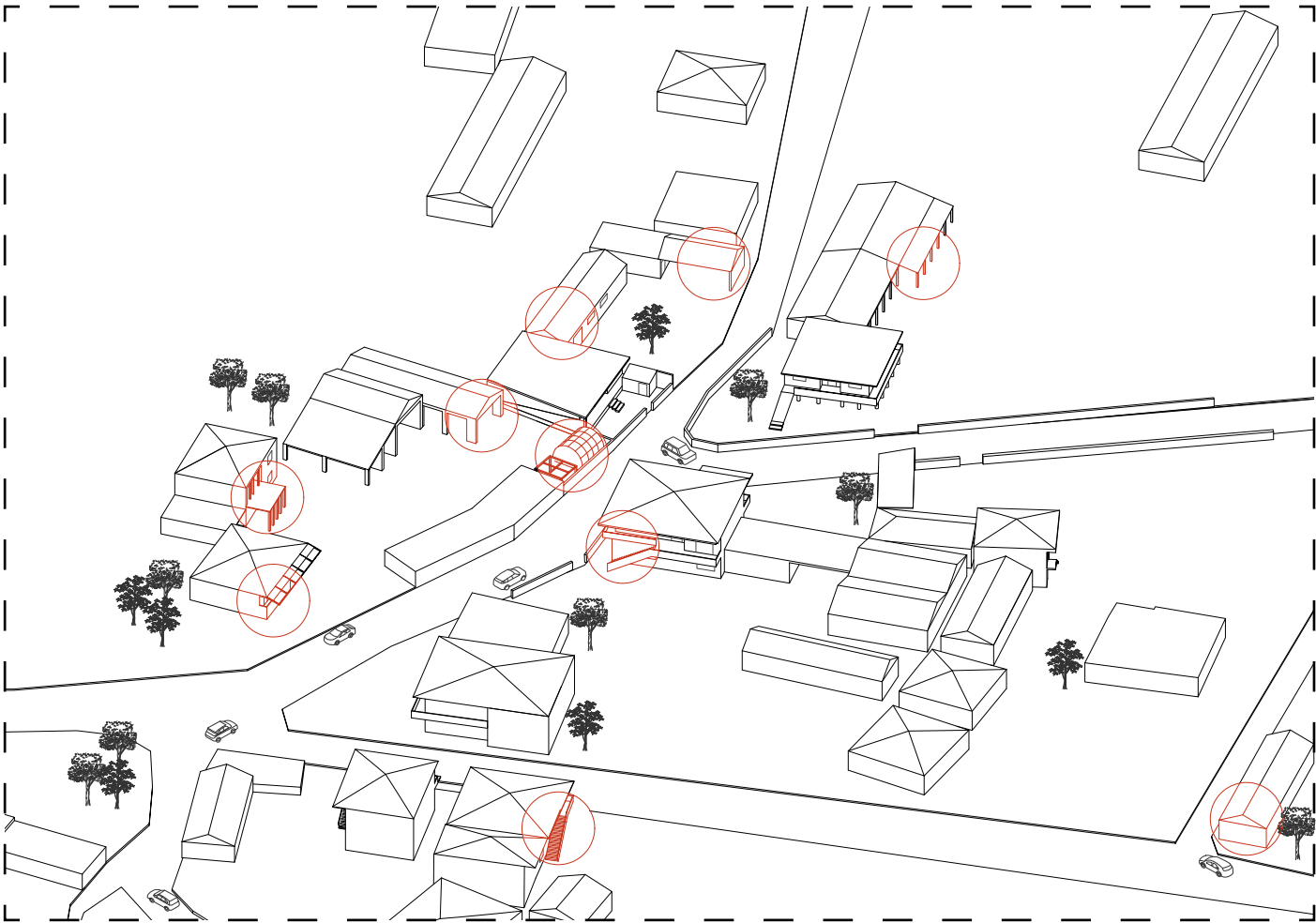

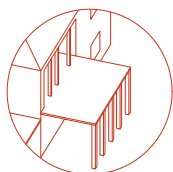
Γενική κάτοψη

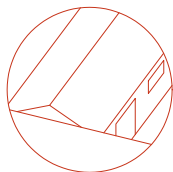
2η Πρόταση

Περιοχή Νεοχώρι

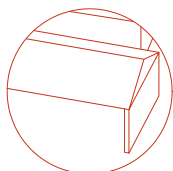

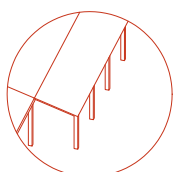
Ημιυπαίθριοι χώροι
Διώροφη κατοικία

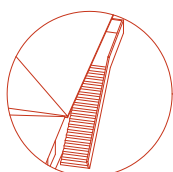
Αποθήκη

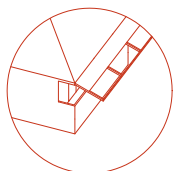
Ημιυπαίθρια αποθήκη

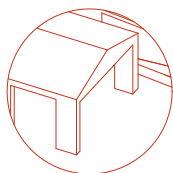
Στέγαστρο

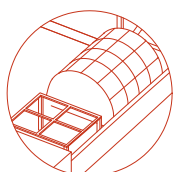
Εξωτερική σκάλα
Διώροφη κατοικία

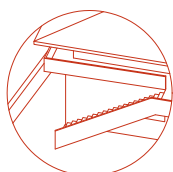
Μπαλκόνι

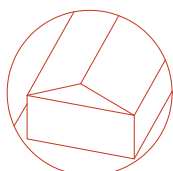
Ημιυπαίθρια αποθήκη

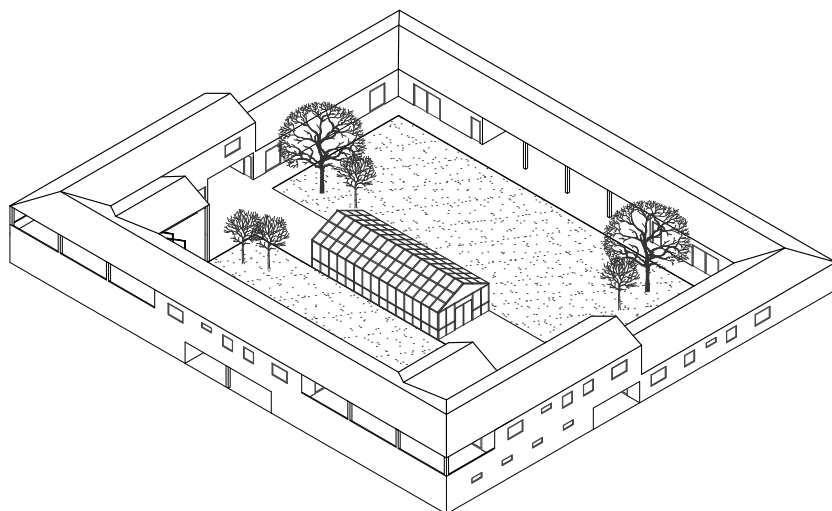
Θερμοκήπιο

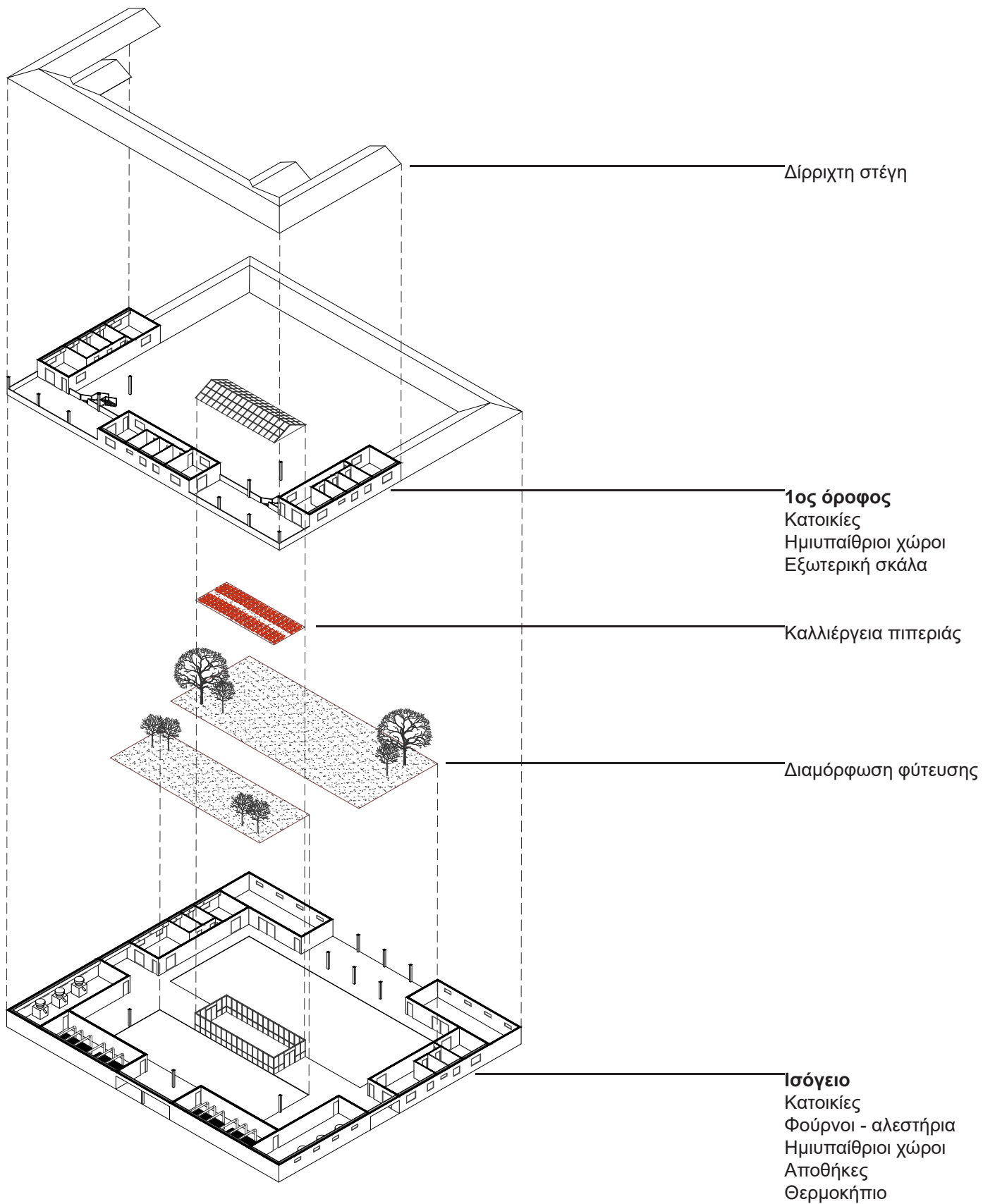

Εξωτερική σκάλα
Διώροφη κατοικία

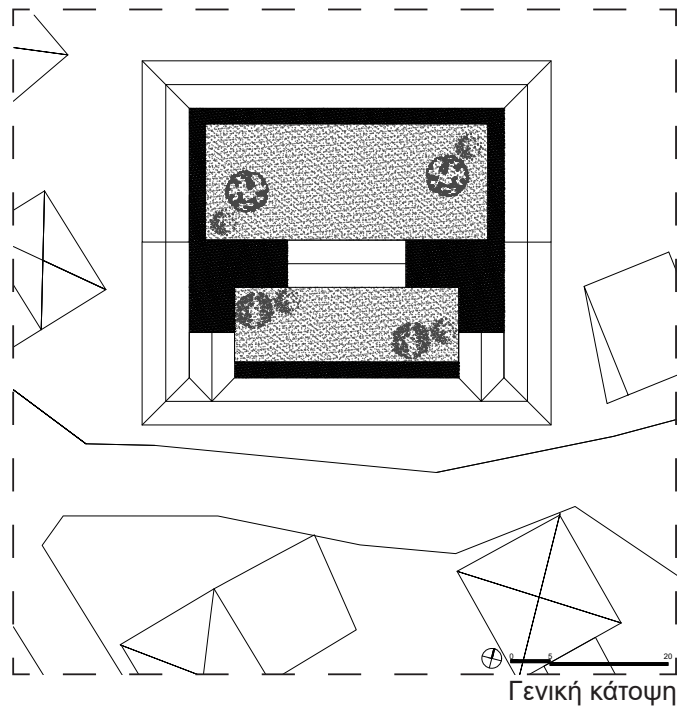
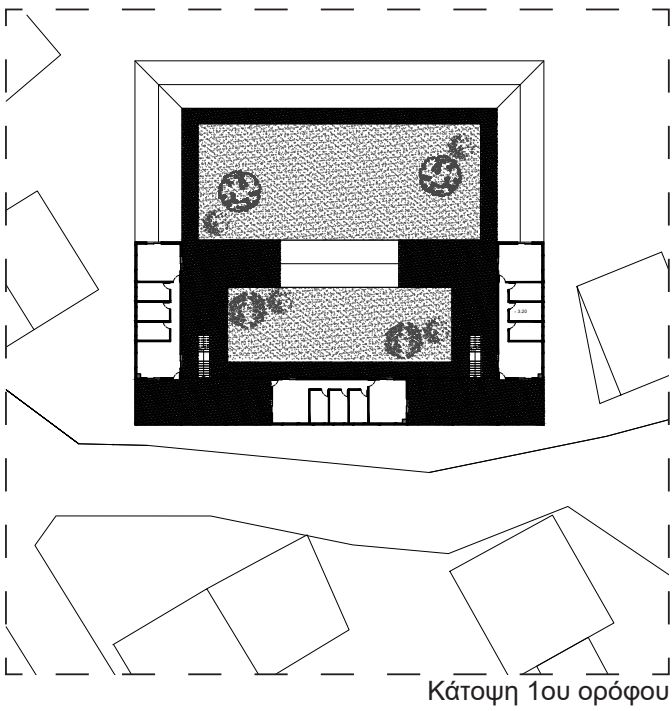
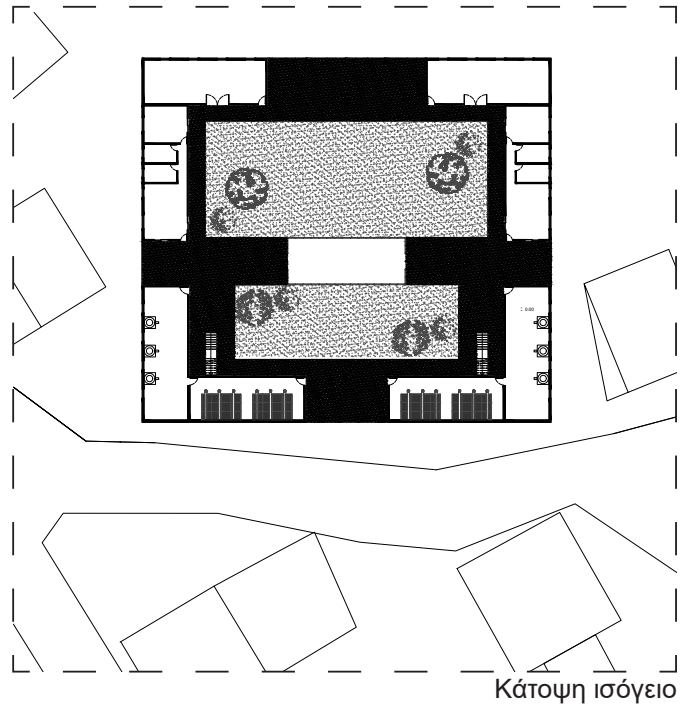
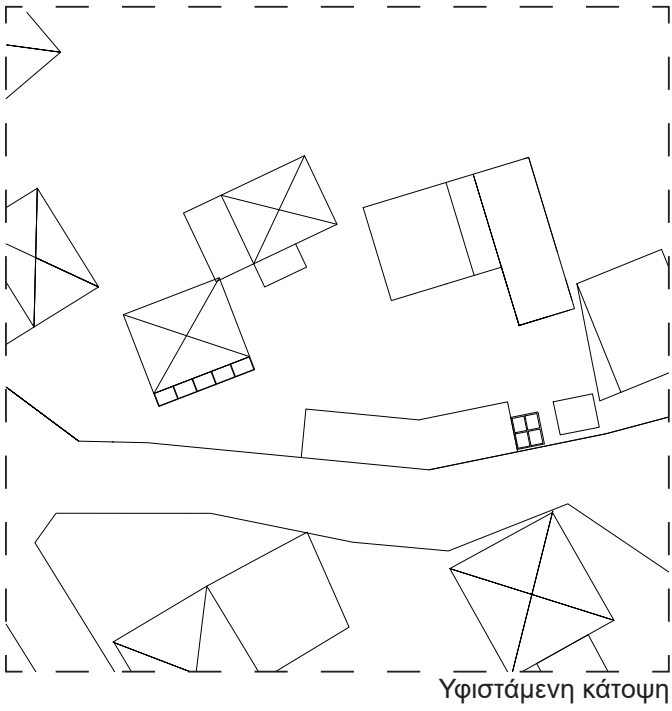
Αποθήκη

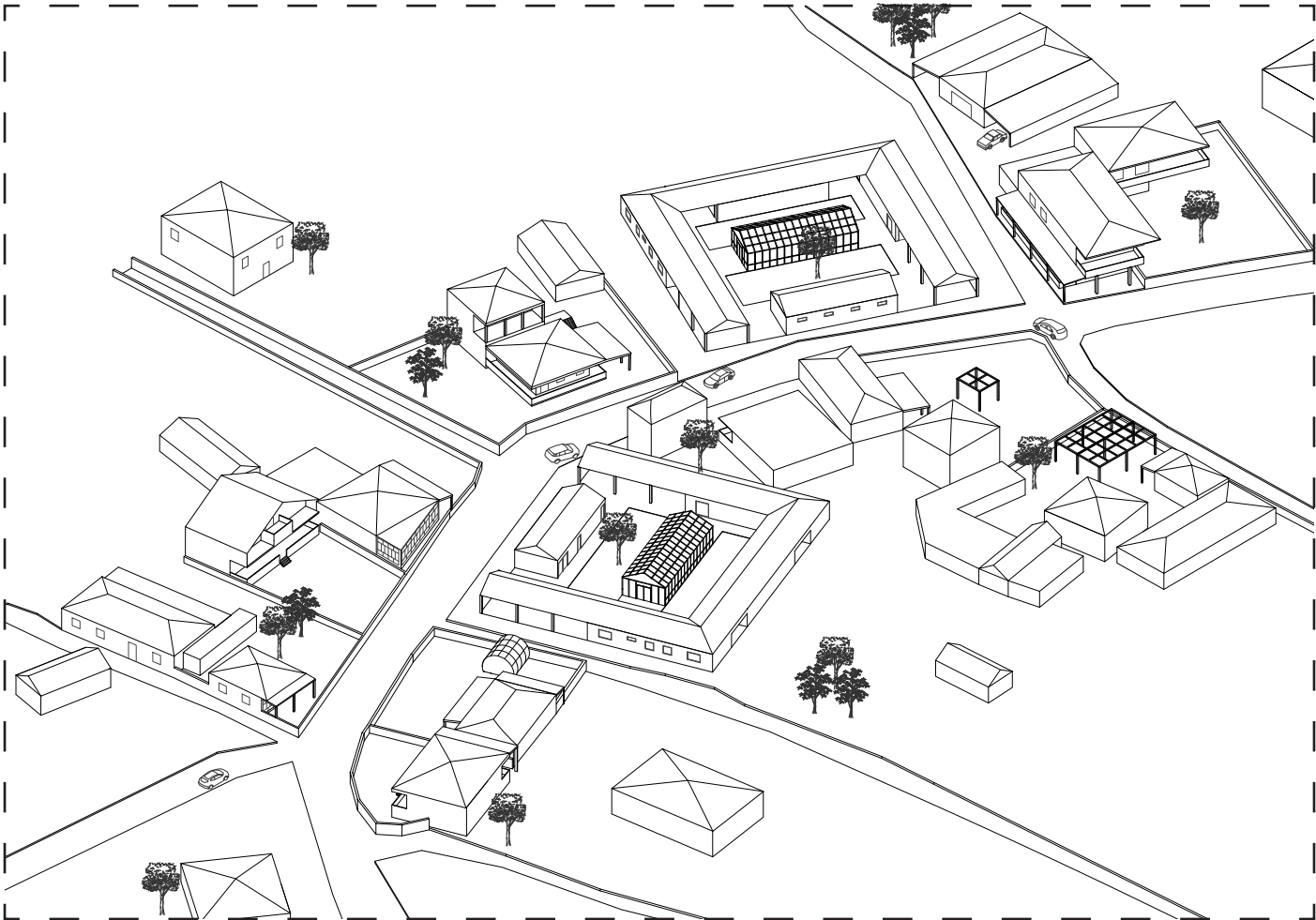
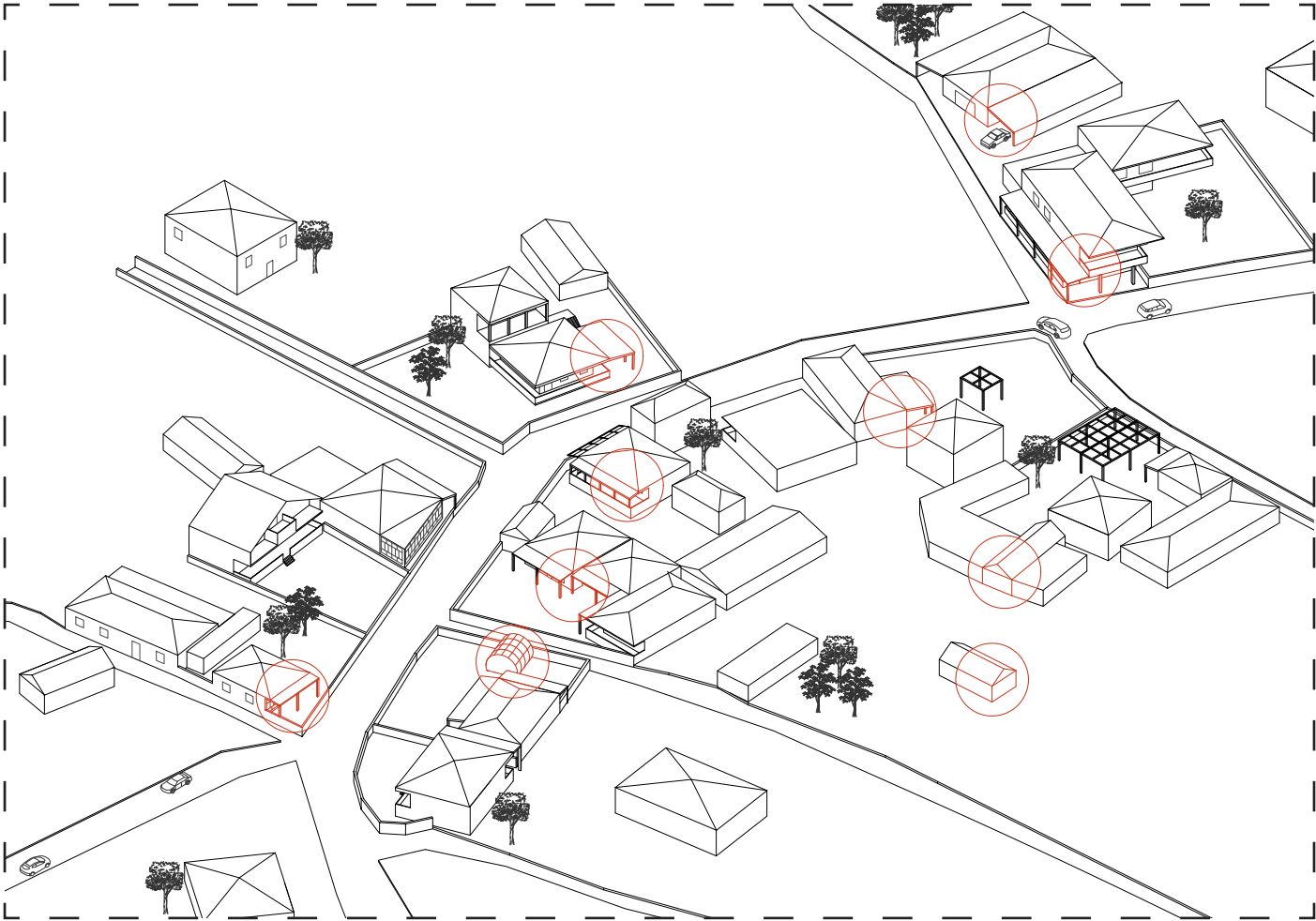

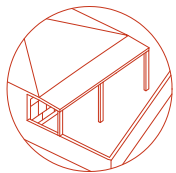

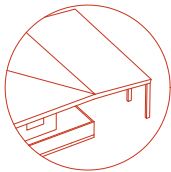
3η Πρόταση
Περιοχή Τσάκοι

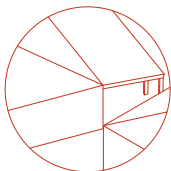

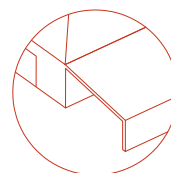
Στέγη
Στέγαστρο

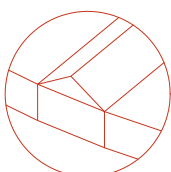
Στέγαστρο

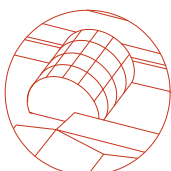
Ημιυπαίθρια αποθήκη

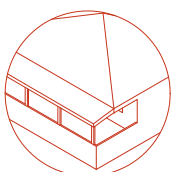
Αποθήκη

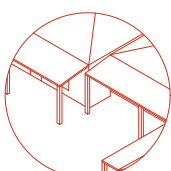
Αποθήκη

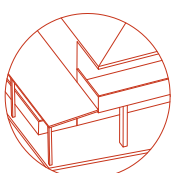
Θερμοκήπιο

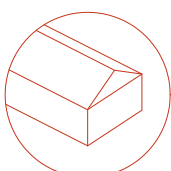
Στέγη
Μπαλκόνι

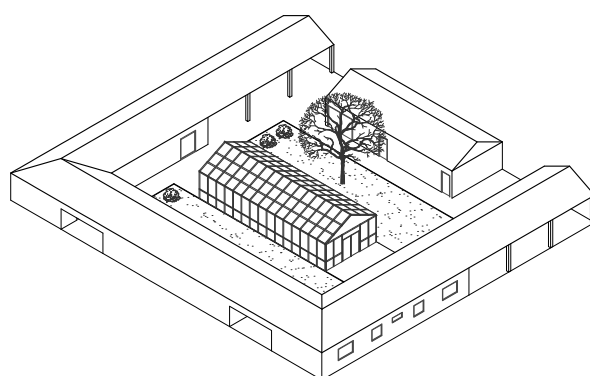
Στεγαστρο

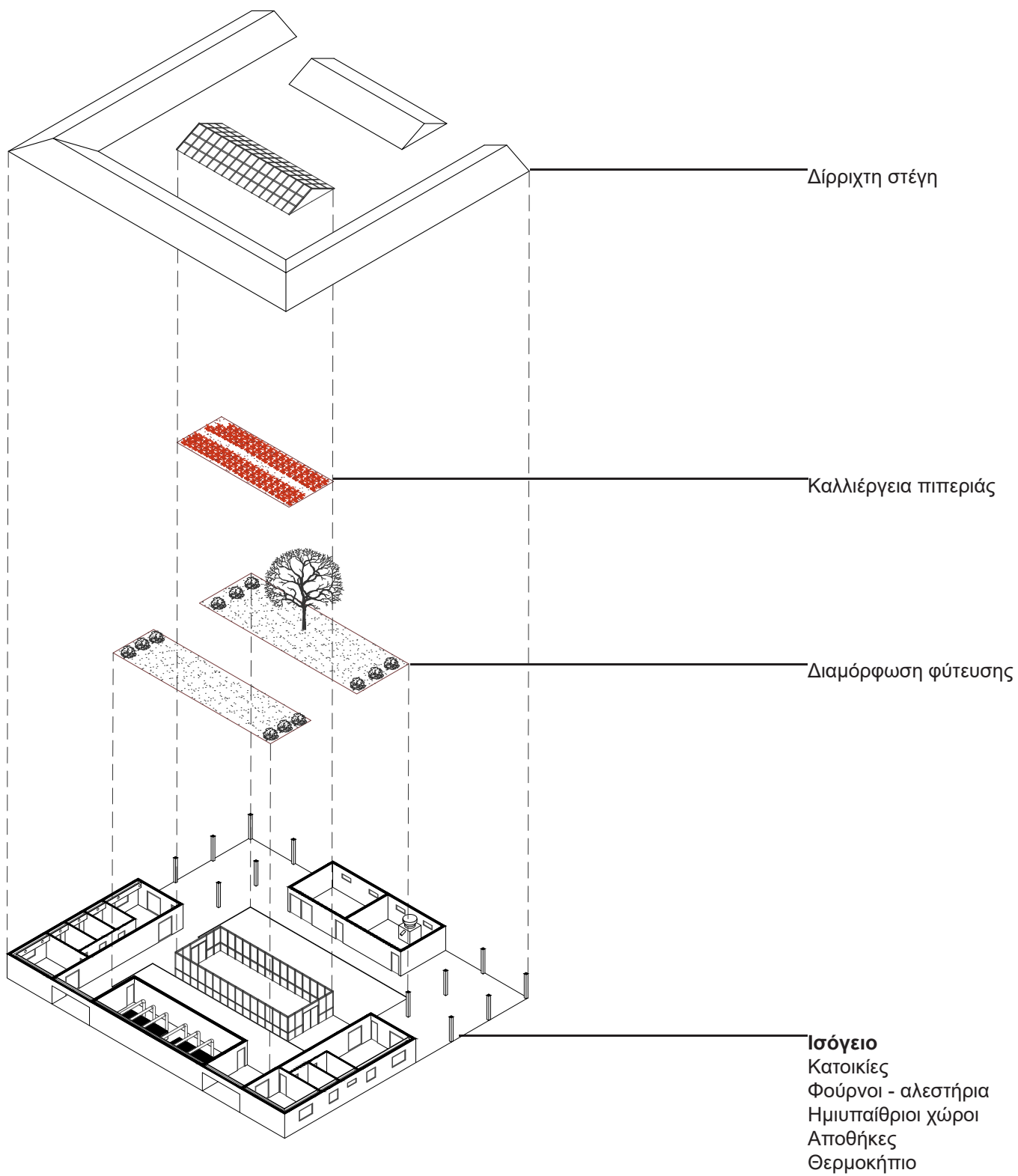

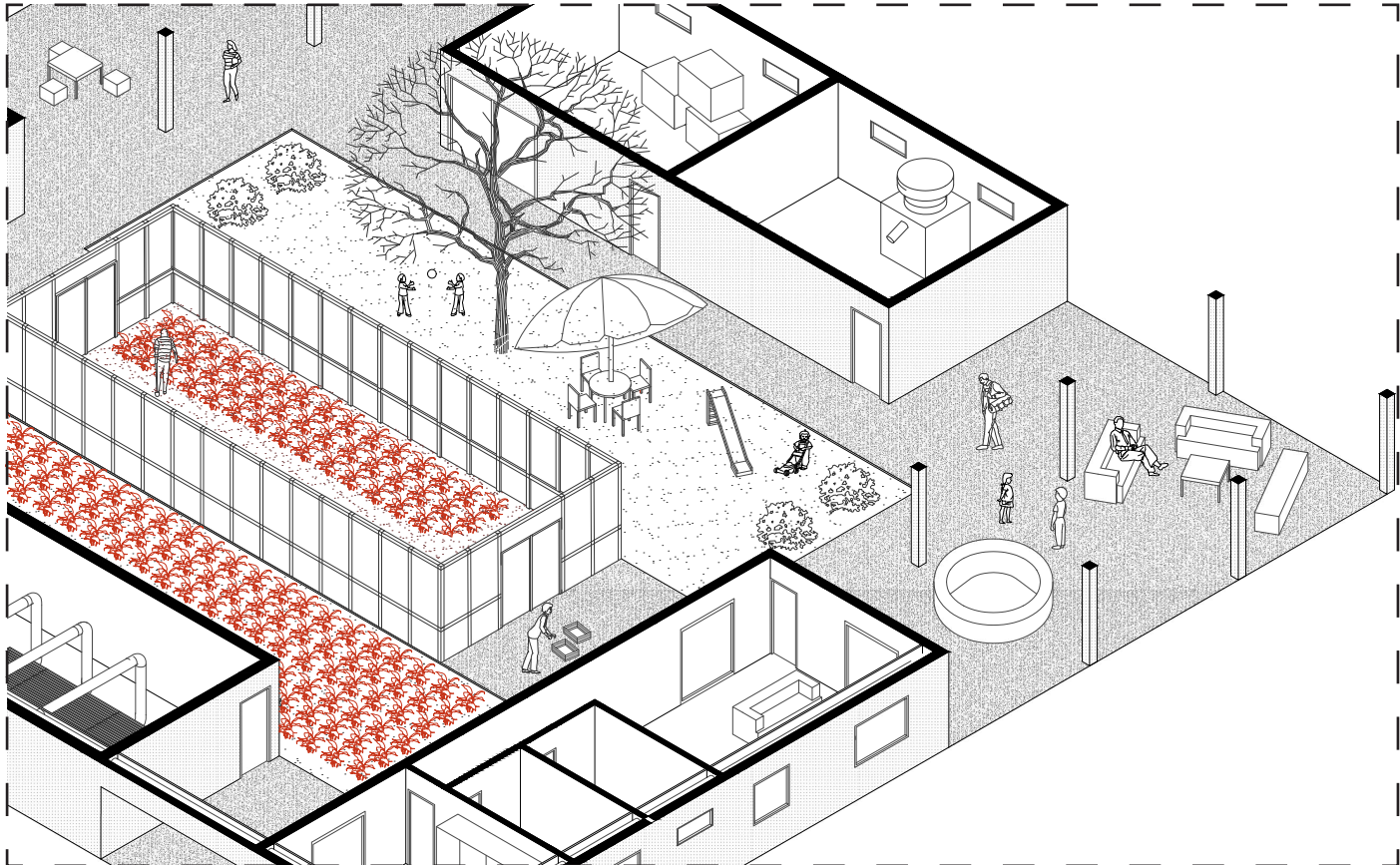
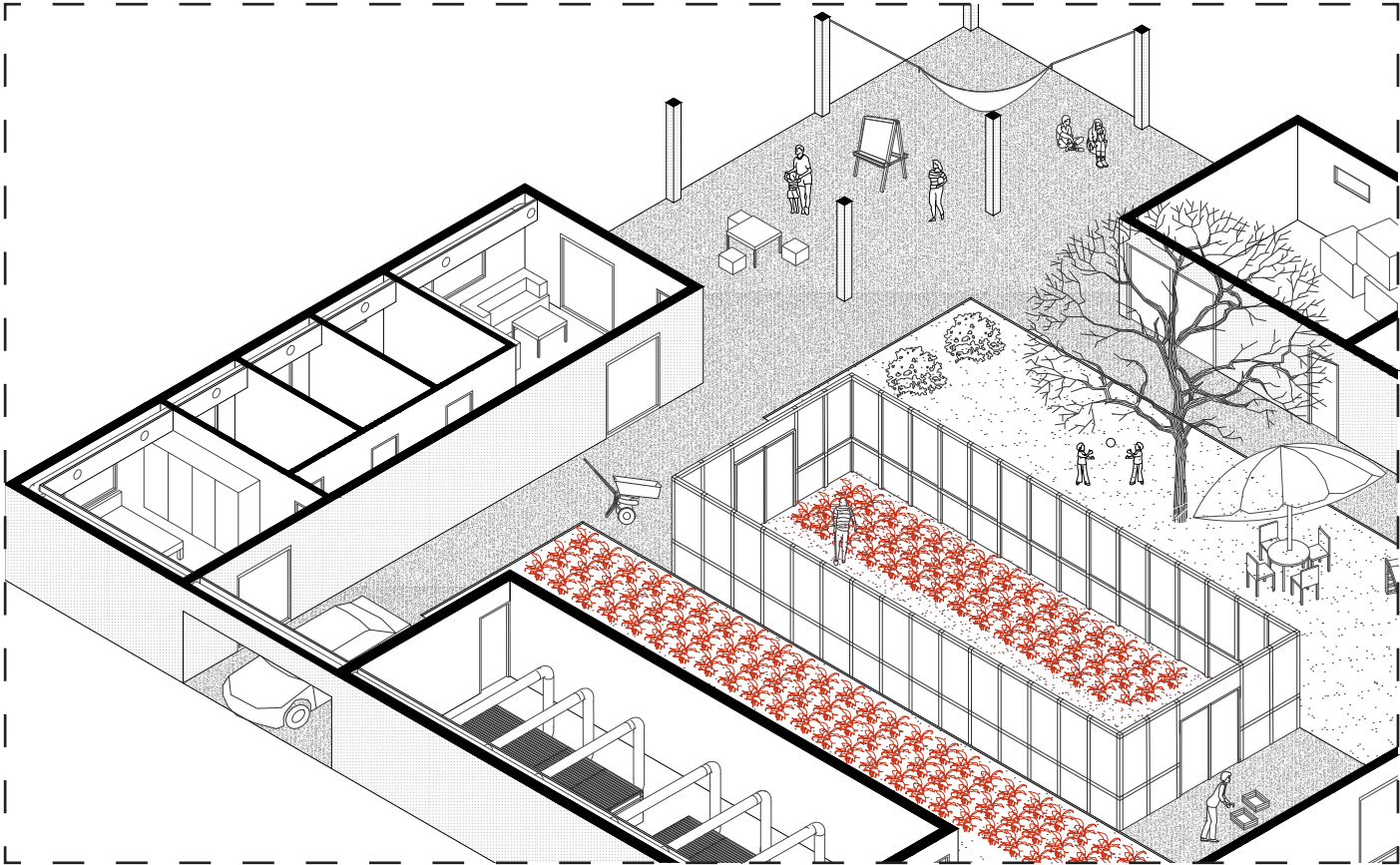
Μπαλκόνι

Αποθήκη

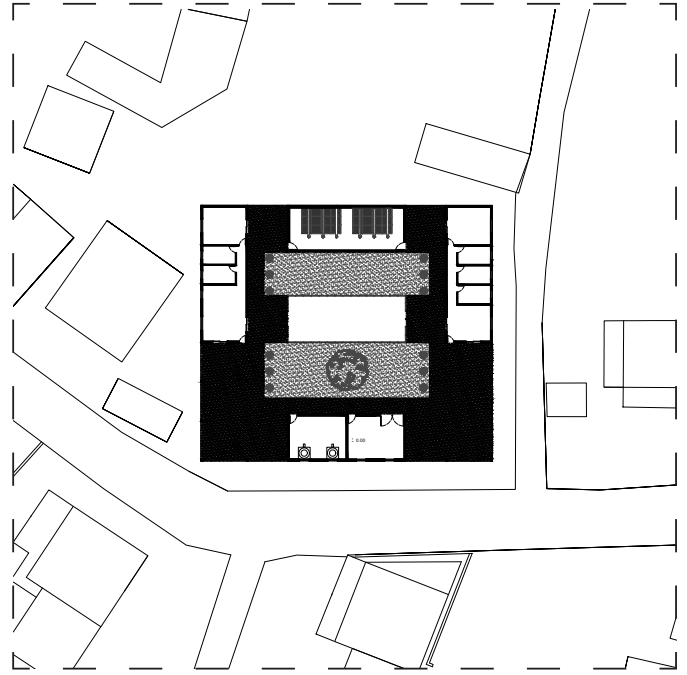

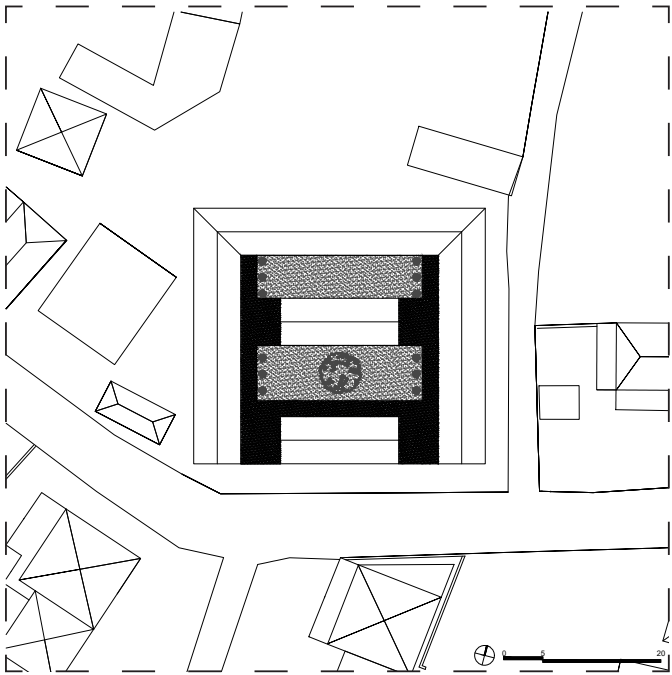

Υφιστάμενη κάτοψη

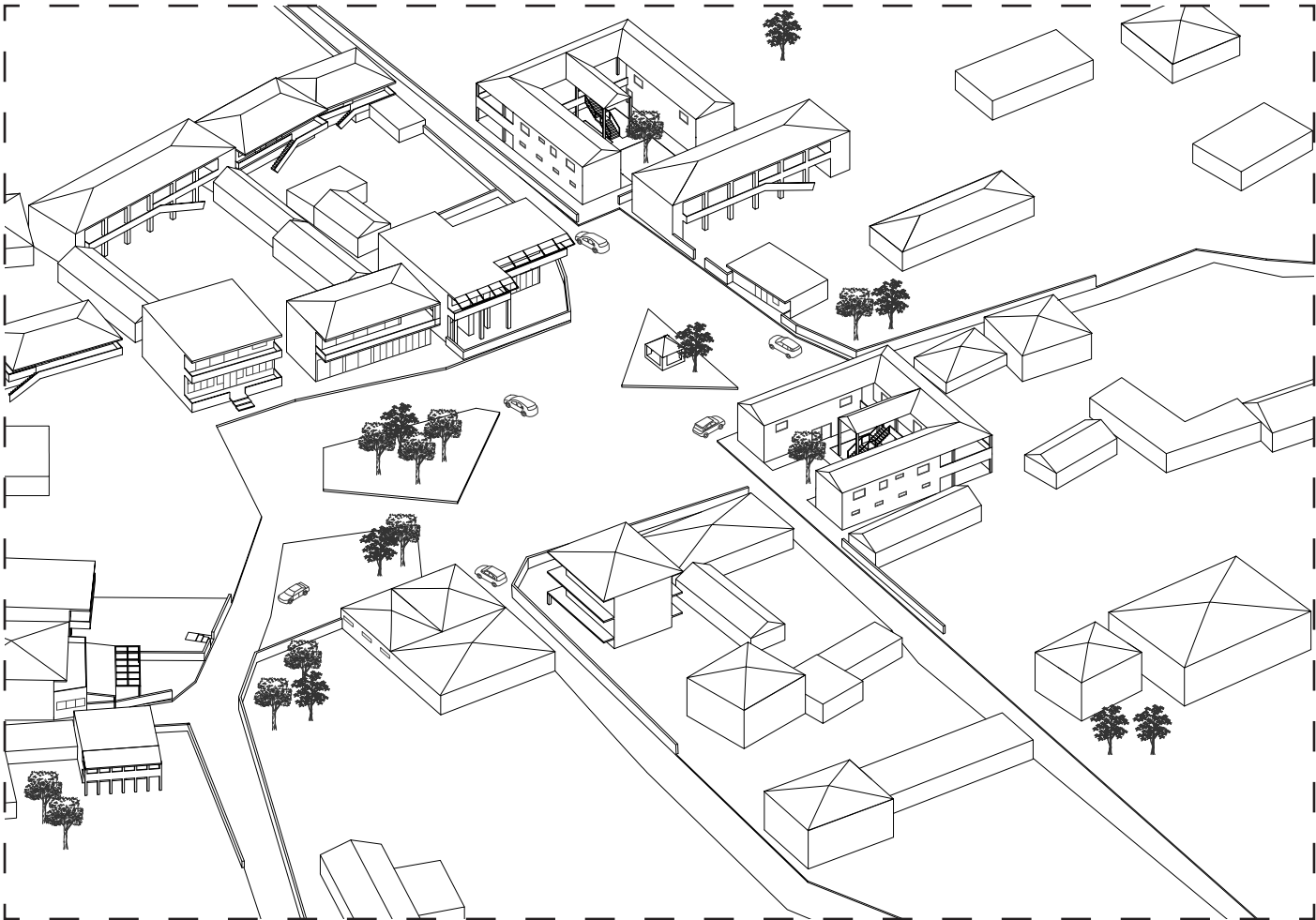
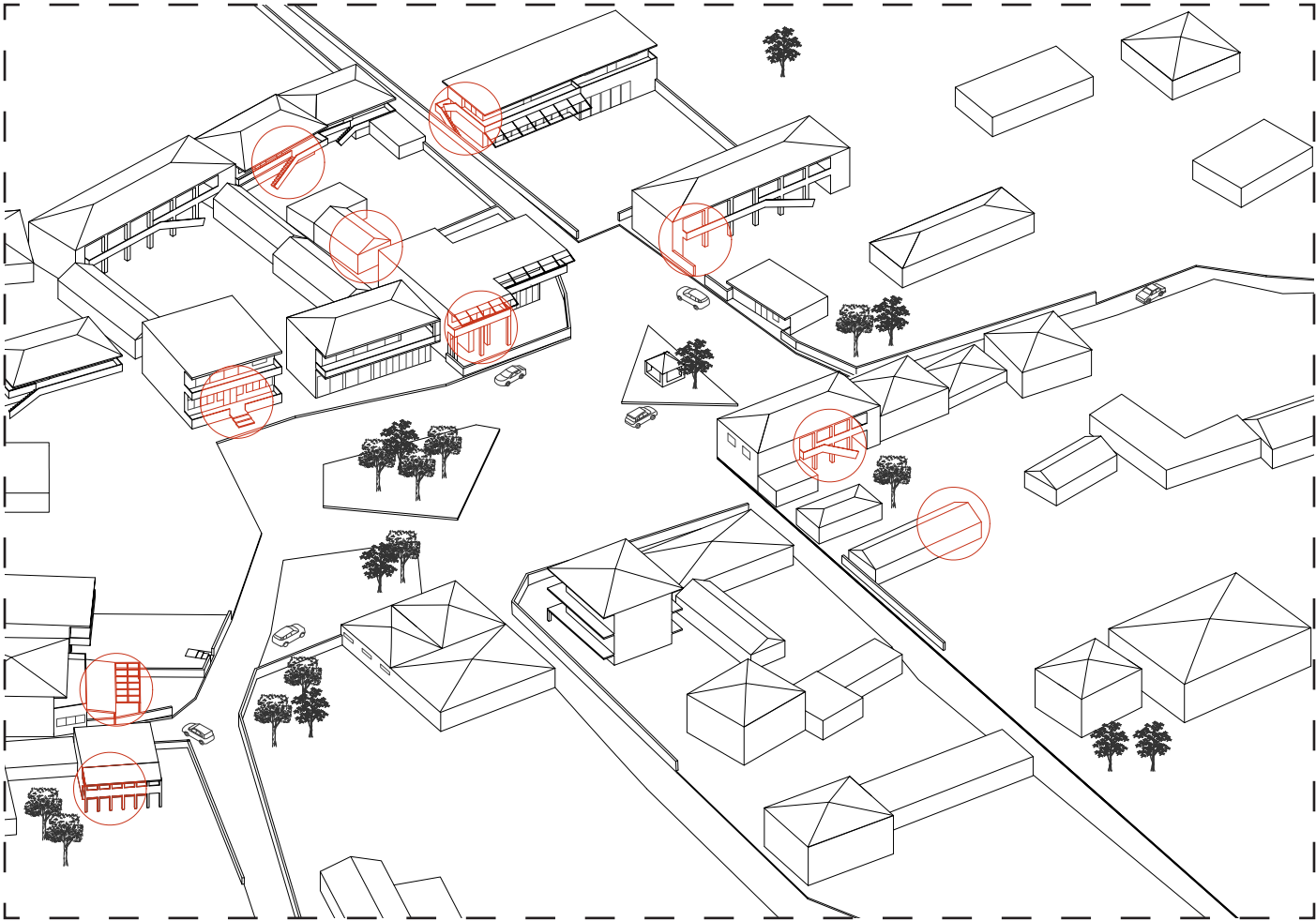
Κάτοψη ισόγειο

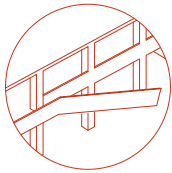

Γενική κάτοψη

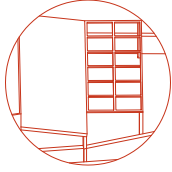

4η Πρόταση
Περιοχή Γαρέφι

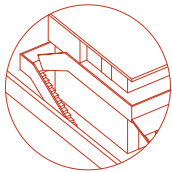

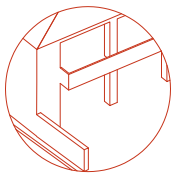
Εξωτερική σκάλα
Διώροφη κατοικία

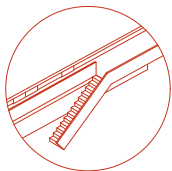
Στέγαστρο

Εξωτερική σκάλα
Διώροφη κατοικία

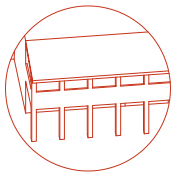
Ημιυπαίθρια αποθήκη

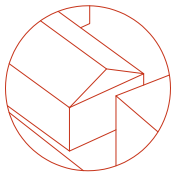
Εξωτερική σκάλα
Διώροφη κατοικία

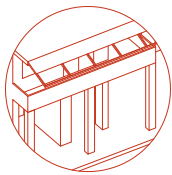
Μπαλκόνι

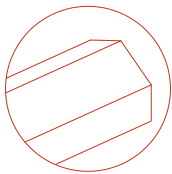
Αποθήκη
Κατοικία

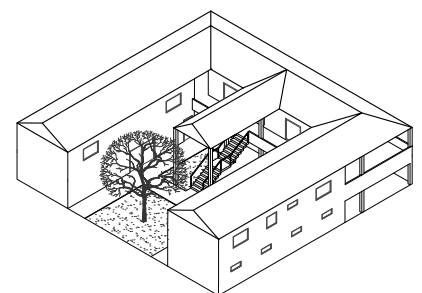
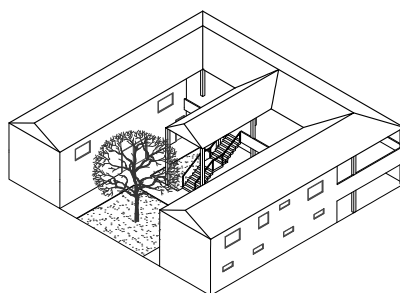
Αποθήκη

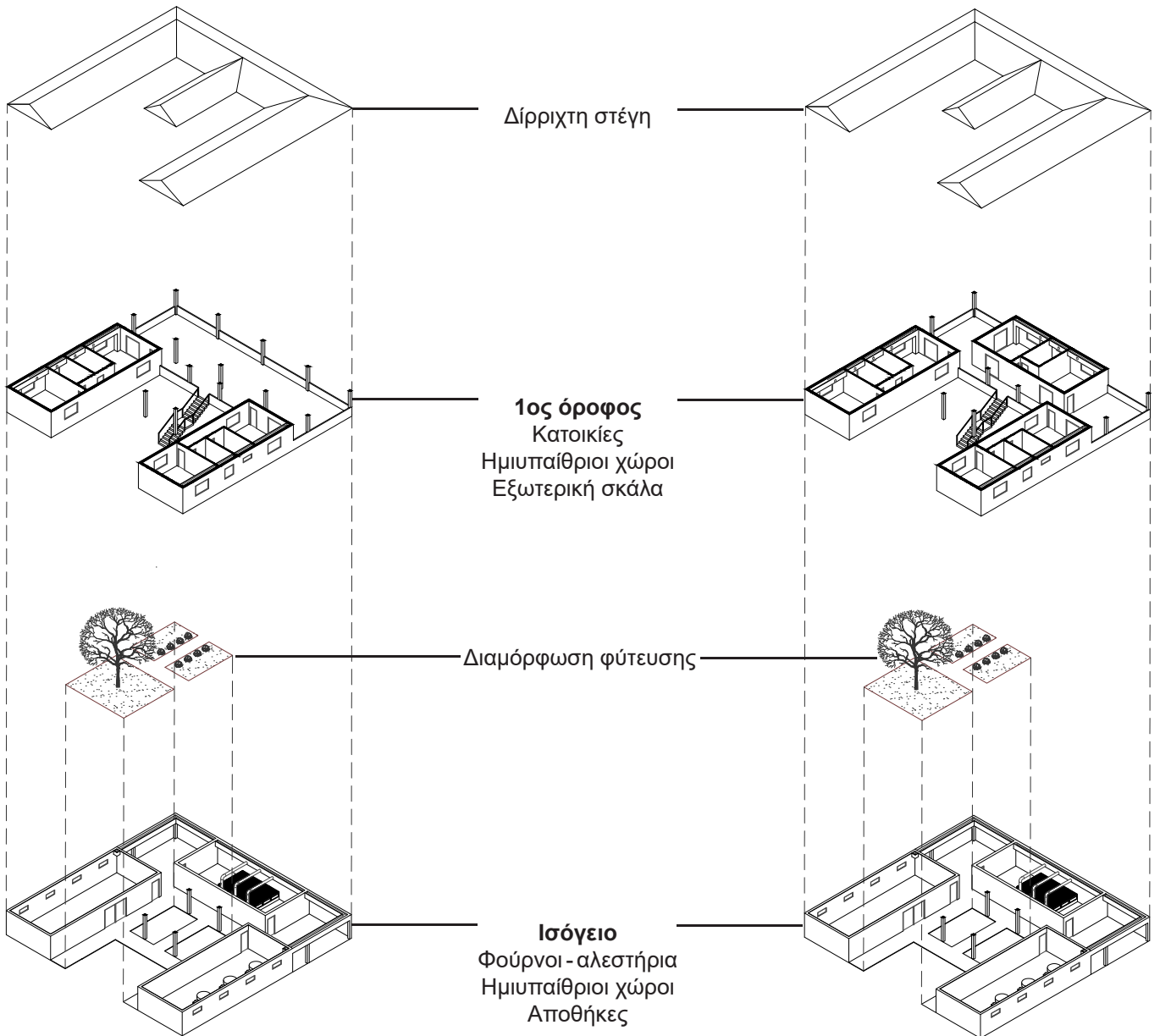

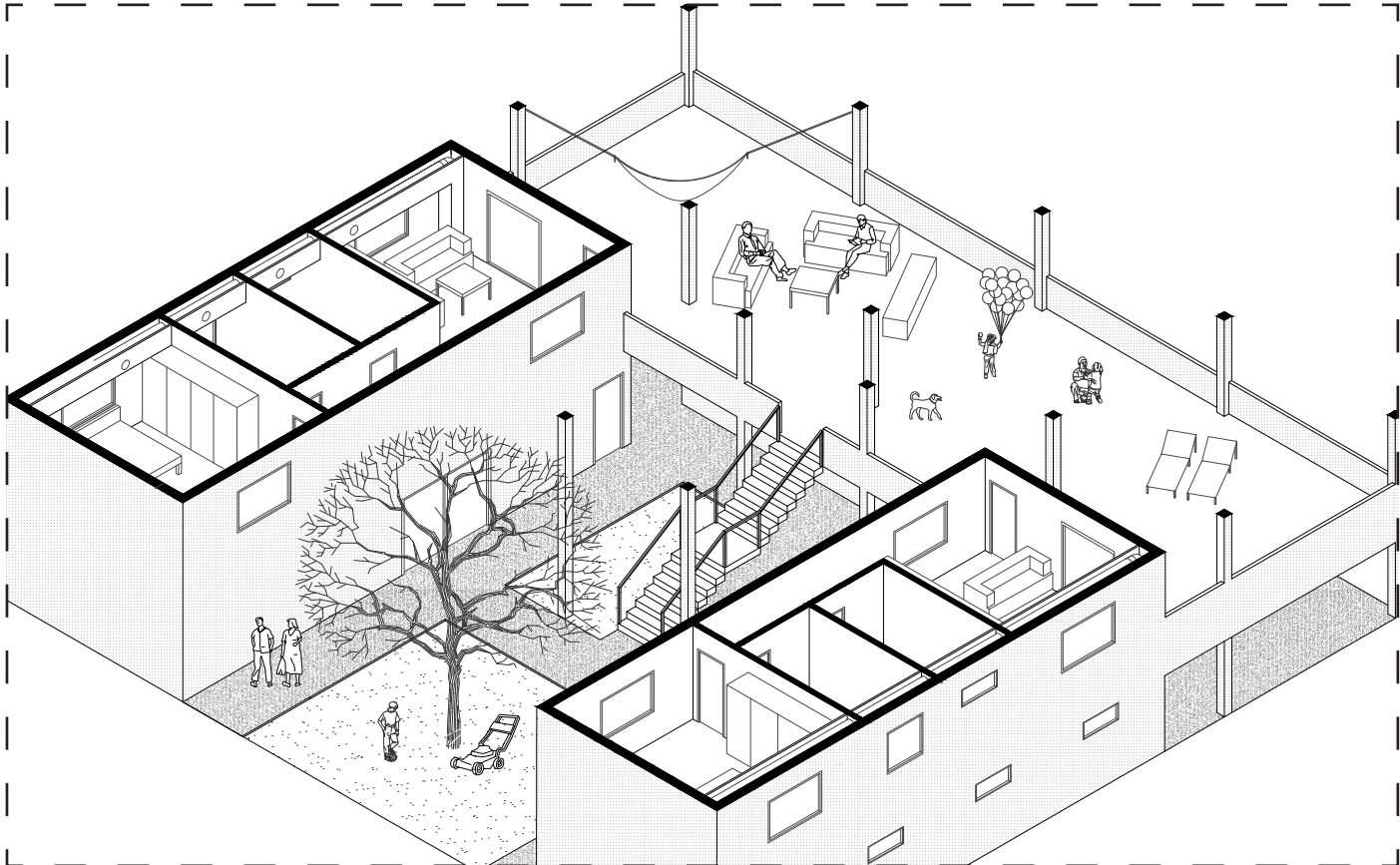
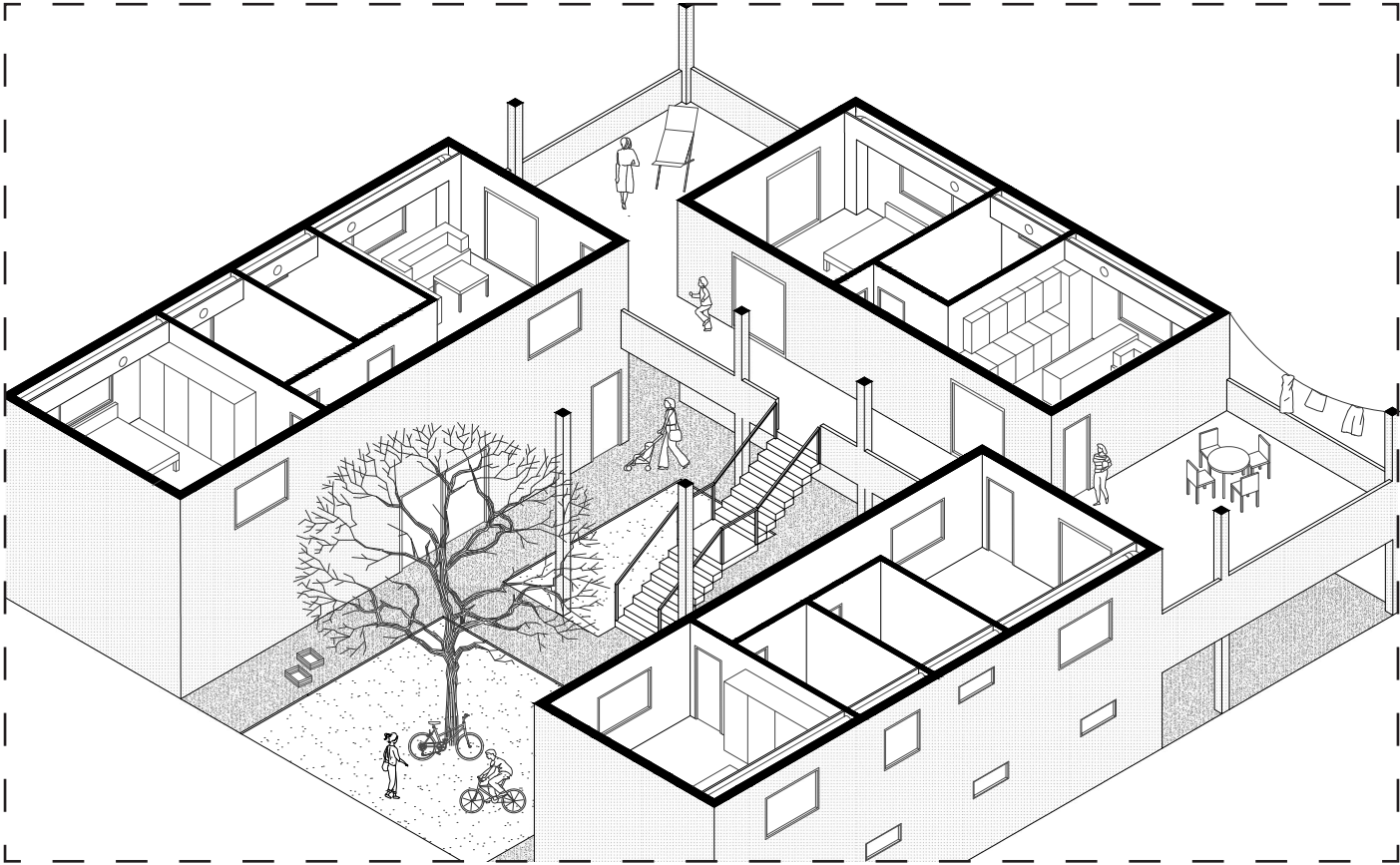
Αποθήκη
Κατοικία

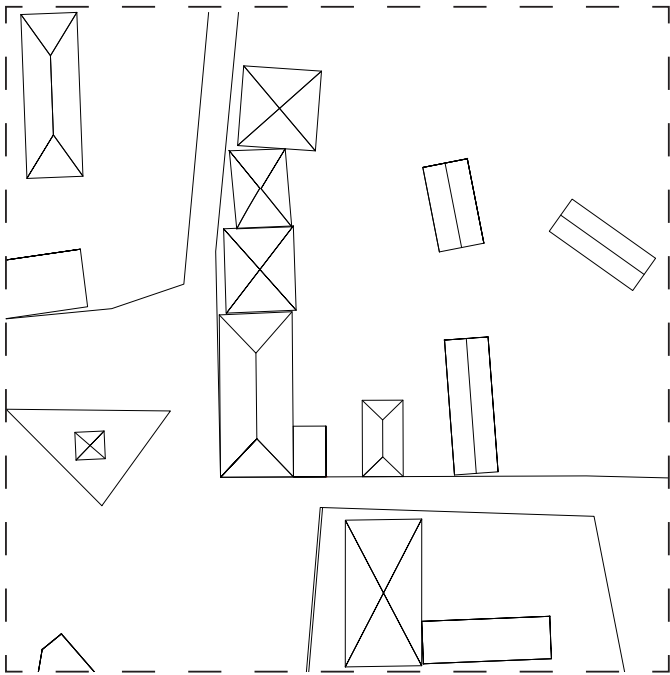
Αποθήκη

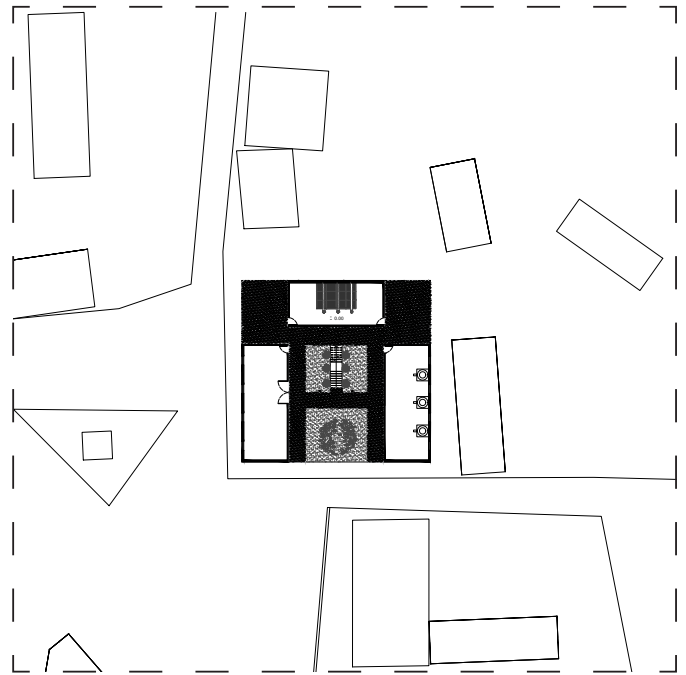

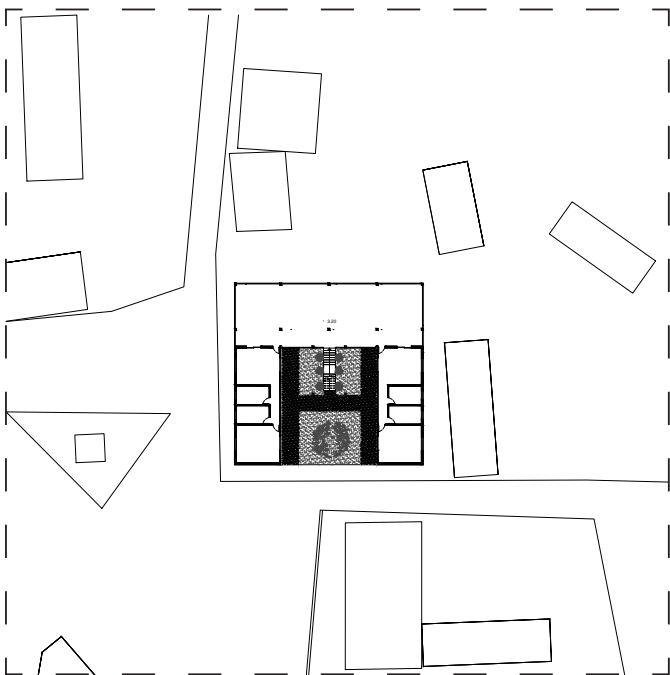

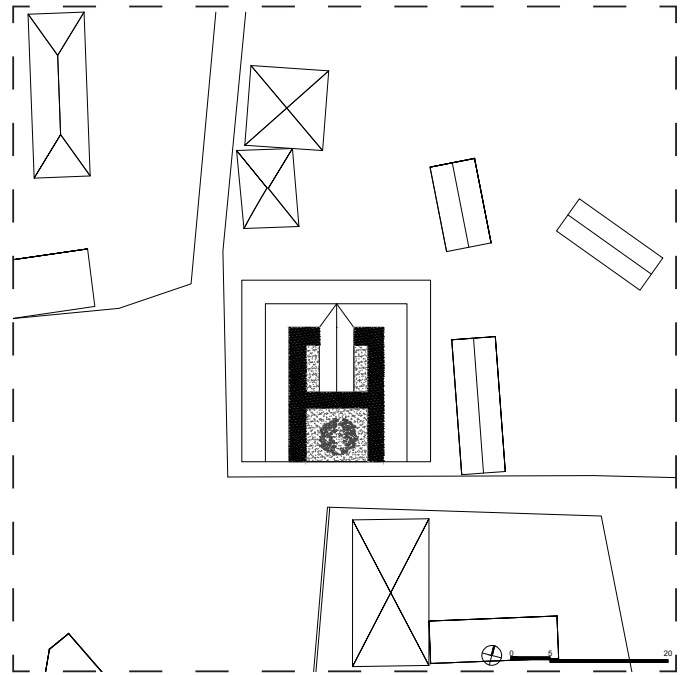
Υφιστάμενη κάτοψη

Κάτοψη ισόγειο

Κάτοψη 1ου ορόφου

Γενική κάτοψη

